Garbicz

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni K. Świerczewskiego

Wyk. A-220 163-220
Inw. 178, 181, 183, 192

TAJNE

Egz. Nr 165

II KONFERENCJA NAUKOWO-TEORETYCZNA AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

Referat Nr 5

UŻYCIE I DZIAŁANIE ARTYLERII W NATARCIU KORPUSU ARMIJNEGO NA ZAWCZASU PRZYGOTOWANĄ OBRONĘ NPLA W WARUNKACH OBUSTRONNEGO UŻYCIA BRONI ATOMOWEJ

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. bryg. K. Świerczewskiego
Dział
Nr 0/11703

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
09070
Nr spisu

12541

REMBERTÓW PAŹDZIERNIK 1955

Garbacz

Wyk. A-220 165-220
Lista 178, 181, 183, 192

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

TAJNE
Egz. Nr 165

II KONFERENCJA NAUKOWO-TEORETYCZNA AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

Referat Nr 5

UŻYCIE I DZIAŁANIE ARTYLERII W NATARCIU KORPUSU ARMIJNEGO NA ZAWCZASU PRZYGOTOWANĄ OBRONĘ NPLA W WARUNKACH OBUSTRONNEGO UŻYCIA BRONI ATOMOWEJ

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Dział
Nr 0-11703

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
09070
Nr wpisu

12541

REMBERTÓW PAŹDZIERNIK 1955

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O

Im. gen. broni K. Świerczewskiego

Spell. prot 12357/A

II KONFERENCJA NAUKOWO-TEORETYCZNA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

Referat Nr 5

UŻYCIE I DZIAŁANIE ARTYLERII W NATARCIU KORPUSU ARMIJNEGO NA ZAWCZASU PRZYGOTOWANĄ OBRONĘ NIEPRZYJACIELA W WARUNKACH OBUSTRONNEGO UŻYCIA BRONI ATOMOWEJ.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Świerczewskiego
Dział
Nr 01703
Nr ewid. 12541

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
II
09070
Nr ewid.

Rembertów sierpień 1955 r.

Referat przygotowała Katedra Taktyki Artylerii

Autor referatu - ppłk SZPRICER

Referat został zaakceptowany przez Radę Naukową ASG.

PLAN REFERATU

I. Natarcie artyleryjskie.
   a/ artyleryjskie przygotowanie ataku;
   b/ artyleryjskie wsparcie ataku ;
   c/ artyleryjskie zabezpieczenie działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela.

II. Srodki artylerii potrzebne do wykonania artyleryjskiego natarcia, podział artylerii i organizacja grup.
   A. Potrzebna gęstość artylerii.
   B. Niezbędne wzmocnienie korpusu środkami artyleryjskimi :
      1. Artyleria do ognia z zakrytych stanowisk ogniowych ;
      2. Artyleria przeciwpancerna ;
      3. Artyleria przeciwlotnicza.
   C. Podział artylerii i organizacja grup artylerii.

III. Rozmieszczenie i przesunięcia artylerii.
IV. Artyleryjsko - przeciwlotnicza osłona wojsk.
V. Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu.
   A. W okresie organizacji i planowania natarcia :
      1. W czasie podejmowania decyzji przez dowódcę korpusu.
      2. Po powzięciu decyzji przez dowódcę korpusu.
   B. Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu w czasie natarcia :
      1. W czasie atomowego i artyleryjsko - lotniczego przygotowania ataku.
      2. W etapie wykonania zadania bliższego przez korpus.
      3. W etapie wykonania zadania następnego przez korpus.
      4. W etapie wykonania zadania dnia przez korpus.

VI. Wnioski końcowe.

I. NATARCIE ARTYLERYJSKIE.

W warunkach rozwoju nowych środków walki i przy zastosowaniu na polu walki broni atomowej - artyleria w dalszym ciągu pozostała główną ogniową siłą uderzeniową wojsk naziemnych. Wykonując swe zadania w ścisłym współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk oraz koordynując swe działanie ze współczesnymi środkami walki, a przede wszystkim z bronią atomową i lotnictwem, artyleria jest w stanie skutecznie zabezpieczyć wykonanie zadań przez wojska.

Artyleria przygotowuje i zabezpiecza działanie piechoty i czołgów w natarciu przez wykonanie natarcia artyleryjskiego.

Natarcie artyleryjskie polega na zniszczeniu i obezwładnieniu siły żywej i środków ogniowych nieprzyjaciela, burzeniu jego budowli obronnych i ciągłym wsparciu nacierającej piechoty i czołgów zmasowanym i skutecznym ogniem artylerii do czasu wykonania przez korpus zadania dnia.

Natarcie artyleryjskie dzieli się na następujące okresy :

- artyleryjskie przygotowanie ataku ;
- artyleryjskie wsparcie ataku ;
- artyleryjskie zabezpieczenie działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela.

Okresy natarcia artyleryjskiego nie pokrywają się całkowicie z okresami i etapami natarcia korpusu armijnego. Artyleryjskie przygotowanie ataku wykonuje się przed natarciem korpusu. Okres artyleryjskiego wsparcia ataku obejmuje tylko początkową część etapu wykonania zadania bliższego przez korpus armijny.

Wreszcie,okres artyleryjskiego zabezpieczenia działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela rozpoczyna się jeszcze w toku wykonywania zadania bliższego przez korpus armijny i trwa aż do wykonania zadania dnia.

A. Artyleryjskie przygotowanie ataku wykonuje się bezpośrednio przed atakiem piechoty i czołgów, jednak artyleria może wykonać część zadań związanych z obezwładnieniem sił żywych i środków ogniowych rozmieszczonych na drugiej i trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela - w czasie artyleryjskiego wsparcia ataku i zabezpieczenia działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela.

Celem artyleryjskiego przygotowania ataku jest takie obezwładnienie sił żywych i środków ogniowych oraz naruszenie umocnień obronnych nieprzyjaciela, aby nie był on zdolny w sposób zorganizowany przeciwstawić się atakującym oddziałom piechoty i czołgów. Artyleryjskie przygotowanie ataku zapewnia zatem szybkie opanowanie kolejnych pozycji głównego pasa obrony nieprzyjaciela i pozwala osiągnąć wysokie tempo natarcia, co ma podstawowe znaczenie dla prowadzenia natarcia. Dla osiągnięcia tego celu artyleria powinna w okresie artyleryjskiego przygotowania ataku wykonać następujące zadania :

- obezwładnić siły żywe i środki ogniowe nieprzyjaciela na pierwszej pozycji oraz najważniejsze cele w głębi głównego pasa obrony;
- obezwładnić baterie artylerii /w tej liczbie artylerii atomowej i przeciwlotniczej/ oraz moździerzy nieprzyjaciela;
- zniszczyć budowle obronne nieprzyjaciela w pasie natarcia i na skrzydłach korpusu;
- zdezorganizować dowodzenie nieprzyjaciela i obezwładnić jego stacje radiolokacyjne;
- wzbronić nieprzyjacielowi manewru siłą żywą, środkami ogniowymi i czołgami w głównym pasie obrony;
- wykonać w zaporach przejścia dla czołgów i piechoty.

Artyleryjskie przygotowanie ataku prowadzi się przede wszystkim na te cele, które nie zostały zniszczone lub dostatecznie silnie obezwładnione bronią atomową.

Czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku określa się biorąc przede wszystkim pod uwagę stopień obezwładnienia obrony nieprzyjaciela bronią atomową i czas, w jakim zostanie wykonane uderzenie atomowe, zadania, jakie ma do wykonania artyleria w tym okresie artyleryjskiego natarcia, gęstość obezwładnienia, jaką należy uzyskać oraz ilość artylerii i amunicji posiadanej przez nacierającego.

W wypadku gdy atomowe przygotowanie ataku obejmie skutecznym porażeniem trzecią transzeję pierwszej pozycji oraz głębiej położone pozycje, artyleryjskie przygotowanie ataku nie będzie obejmowało bursenia z zakrytych stanowisk ogniowych i czas jego trwania może wynosić 30 - 40 minut. /Schemat - zał. nr 1/. W poszczególnych wypadkach czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku może być jeszcze krótszy : np. artyleryjskie przygotowanie ataku może być wykonane w formie jednej 20 - 25 minutowej nawały ogniowej, z maksymalnie dopuszczalnym rzędem ognia. Tak krótki czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku jest możliwy w wyniku opracowania sposobów strzelania, przy których nie jest potrzebny specjalny czas na prowadzenie ognia na wprost; działa strzelające na wprost wykonują swoje zadania w toku nawały

ogniowej /schemat - zał. nr 2/.

Czynnikiem, który pozwala znacznie skrócić czas trwania nawał ogniowych dla obezwładnienia sił żywych i środków ogniowych nieprzyjaciela jest również możliwość zastosowania pocisków chemicznych. Skutki działania pocisków chemicznych są kilkakrotnie większe od skutków osiąganych przy zastosowaniu zwykłych pocisków.

W wymienionych wypadkach atomowe przygotowanie ataku może poprzedzać artyleryjskie przygotowanie ataku, ponieważ piechota i czołgi osiągną rejon, na który zostało wykonane uderzenie atomowe w czasie nie przekraczającym 50 - 60 minut od chwili wykonania uderzenia atomowego i wojska własne będą mogły w pełni wykorzystać jego skutki /nieprzyjaciel nie będzie w stanie ze względu na silne skażenie promieniotwórcze - obsadzić danego rejonu świeżymi siłami i zlikwidować skutków uderzenia atomowego./

Jeżeli obrona nieprzyjaciela jest silnie rozbudowana i obsadzona znaczną ilością sił żywych i środków ogniowych, zaś uderzenie atomowe obejmuje pozycję odwodów pułkowych i dywizyjnych nieprzyjaciela, czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku może być dłuższy i wynosić 40 - 50 minut, a niekiedy i więcej /patrz schemat - zał. nr 3/. W tym wypadku atomowe przygotowanie ataku będzie wykonane w toku względnie po artyleryjskim przygotowaniu ataku, aby nacierające wojska mogły najpełniej wykorzystać skutki uderzenia atomowego.

Czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku określa zazwyczaj dowódca armii /Frontu/.

Układ artyleryjskiego przygotowania ataku powinien zapewnić należyte obezwładnienie, burzenie i niszczenie głównych celów w systemie obrony nieprzyjaciela. Powinien on obejmować silne nawały ogniowe /przeplatane w niektórych wypadkach powolnym ogniem ciągłym/ na siły żywe i środki ogniowe ukryte w transzejach, rowach łączących i poza nimi oraz burzenie i niszczenie ogniem na wprost /ogniem z zakrytych stanowisk ogniowych/ ważniejszych budowli obronnych i źródeł ognia nieprzyjaciela.

W celu osiągnięcia jak najpełniejszego skutku artyleryjskiego przygotowania ataku należy przestrzegać następujących zasad :

- artyleryjskie przygotowanie ataku powinna rozpocząć niespodziewana, silna nawała ogniowa;
- w czasie wykonywania burzenia oraz niszczenia ogniem na wprost, jeżeli w tym zamiarze celu wydaca się specjalnie pewną ilość czasu należy obezwładniać siłę żywą i środki ogniowe na drugiej i trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela oraz zwalczać artylerię nieprzyjaciela, przez co uniknie się przedłużenia czasu trwania artyleryjskiego przygotowania ataku oraz utrudni się nieprzyjacielowi zwalczanie artylerii wykonującej burzenie i niszczenie;
- wykonanie powolnego ognia ciągłego w okresie burzenia i niszczenia - na cele położone na pierwszej pozycji - jest dopuszczalne wyłącznie pod warunkiem, że ogień ten nie będzie utrudniał obserwacji niezbędnej dla wykonania burzenia i niszczenia;
- artyleryjskie przygotowanie ataku winno zakończyć się potężną nawałą ogniową obejmującą przede wszystkim pierwszą pozycję obrony nieprzyjaciela /z wyjątkiem tych rejonów, na które zostało wykonane uderzenie atomowe oraz artylerię i moździerze nieprzyjaciela;
- artyleryjskie przygotowanie ataku należy zakończyć na kilka minut przed godziną "G", aby umożliwić ozołowym pododdziałom podejście do pierwszej transzei obrony nieprzyjaciela;
- ostatnia nawała ogniowa na baterie artylerii i moździerze nieprzyjaciela powinna trwać jeszcze przez pewien czas po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania ataku, w celu uniemożliwienia artylerii nieprzyjaciela wykonania ognia w chwili rozpoczęcia ataku przez naszą piechotę;
- układ artyleryjskiego przygotowania atku winien uwzględniać czas użycia i skutki działania broni atomowej;

- bezpośrednio przed wykonaniem oraz po wykonaniu uderzenia atomowego w działaniach artylerii /szczególnie artylerii rozmieszczonej blisko przedniego skraju obrony nieprzyjaciela/ musi zajść kilkuminutowa przerwa, aby uchronić skład osobowy i sprzęt artylerii, przede wszystkim sprzęt optyczny przed działaniem broni atomowej;
- w wypadku zastosowania pocisków chemicznych, celem uzyskania zaskoczenia i spowodowania jak najsilniejszego obezwładnienia nieprzyjaciela, należy pierwszą nawałę ogniową rozpocząć pociskami chemicznymi.

Planując artyleryjskie przygotowanie ataku, należy również wziąć pod uwagę zadania artylerii na wypadek, gdyby z jakichkolwiek przyczyn uderzenie atomowe nie objęło częściowo lub całkowicie określonych rejonów lub nie dało oczekiwanych rezultatów.

W każdym wypadku zarówno czas trwania, jak i układ artyleryjskiego przygotowania ataku nie mogą być szablonowe, lecz muszą być dostosowane do konkretnej sytuacji.

B. <u>Artyleryjskie wsparcie ataku</u> ma na celu zapewnienie piechocie i czołgom płynnego ruchu naprzód w okresie walki o najsilniej umocnioną i bronioną część głównego pasa obrony.

W związku z tym, zadaniem artylerii w tym okresie będzie :

- torowanie drogi piechocie i czołgom przez kolejne obezwładnienie siły żywej i środków ogniowych nieprzyjaciela przed frontem nacierających oddziałów;
- niszczenie i obezwładnienie wykrytych w czasie ataku środków ogniowych piechoty i dział przeciwpancernych nieprzyjaciela ogniem dział strzelających na wprost;
- kontynuowanie obezwładnienia sił żywych i środków ogniowych na drugiej i trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela - w formie nawał ogniowych;
- obramowanie rejonów, na które zostało wykonane własne uderzenie atomowe, w celu niedopuszczenia do obsadzenia ich przez świeże siły oraz wzbronienia

manewru odwodów przeciwpancernych nieprzyjaciela do tych rejonów;

- osłonięcie skrzydeł pododdziałów i oddziałów, które włamały się w obronę nieprzyjaciela i niedopuszczenie do obsadzenia przez nieprzyjaciela pozycji ryglowych oraz odgrodzenia rejonów włamania;
- odparcie ewentualnych kontrataków nieprzyjaciela;
- kontynuowanie obezwładnienia baterii artylerii i moździerzy nieprzyjaciela oraz obezwładnienie jego baterii artylerii i moździerzy wykrytych w czasie ataku;
- dalsze dezorganizacja systemu dowodzenia nieprzyjaciela i obezwładnienie jego stacji radiolokacyjnych.

Artyleryjskie wsparcie ataku powinno rozpocząć się bezpośrednio po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania ataku, przy czym należy dążyć do jak najpłynniejszego przejścia od jednego okresu do drugiego. Głębokość artyleryjskiego wsparcia ataku zależy przede wszystkim od charakteru obrony nieprzyjaciela oraz ilości i rodzaju środków atomowych, które mogą być użyte w pasie natarcia korpusu i skutków działania broni atomowej.

W wypadku, gdy uderzenie atomowe będzie wykonane na drugą i trzecią pozycję obrony nieprzyjaciela i obezwładni skutecznie jego wojska rozmieszczone na tych pozycjach, artyleryjskie wsparcie ataku obejmie tylko okres do opanowania pierwszej pozycji obrony. Natomiast, gdy w pasie natarcia korpusu zostanie użyta mała ilość środków atomowych i uzyska się tylko częściowe obezwładnienie drugiej pozycji obrony nieprzyjaciela, artyleryjskie wsparcie ataku będzie trwało aż do wykonania zadania bliższego przez pułki pierwszego rzutu dywizji.

Artyleria może wspierać atak piechoty i czołgów pojedyńczym wałem ogniowym lub kolejnymi ześrodkowaniami ognia. W poszczególnych wypadkach te metody wsparcia ataku można zastosować równolegle /jednocześnie/ lub mogą następować po sobie.

I tak np. w najważniejszej części pasa natarcia korpusu można wykonać wał ogniowy na głębokość pierwszej pozycji, a następnie kolejne ześrodkowania ognia aż do opanowania rejonu zasadniczych stanowisk ogniowych artylerii nieprzyjaciela. W pozostałej części pasa natarcia korpusu atak piechoty i czołgów

może być wspierany systemem kolejnych ześrodkowań ognia.

W toku artyleryjskiego wsparcia ataku część artylerii powinna w dalszym ciągu obezwładniać kolejno pozycje niedostatecznie obezwładnione podczas atomowego i artyleryjsko - lotniczego przygotowania ataku /pozycje, na których stwierdza się opór lub przygotowanie do obrony, np. ruch wojsk/ ; Zadanie to wykonuje się w formie nawał ogniowych. W ten sposób uzyskuje się odpowiednią gęstość obezwładnienia najważniejszych obiektów drugiej i trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w związku z krótkim zazwyczaj czasem trwania artyleryjskiego przygotowania ataku, ograniczoną ilością artylerii i jej reżimem ognia, artyleria nie jest w stanie uzyskać odpowiedniej gęstości obezwładnienia drugiej i trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela w czasie artyleryjskiego przygotowania ataku. Kontynuowanie obezwładnienia drugiej i trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela w toku artyleryjskiego wsparcia ataku daje również możność lepszego wykorzystania przez piechotę i czołgi skutków obezwładnienia uzyskanego w rezultacie wykonania nawał ogniowych; nawały te mogą być wykonane bezpośrednio przed atakiem poszczególnych pozycji.

C. <u>Artyleryjskie zabezpieczenie działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela</u> obejmuje okres od opanowania pierwszej pozycji, względnie wykonania zadania bliższego przez pułki pierwszego rzutu dywizji /w zależności od głębokości artyleryjskiego wsparcia ataku/, do wykonania zadania dnia przez korpus armijny.

W tym okresie artyleria wykonuje następujące zadania :

a/ W etapie wykonania zadania bliższego przez korpus /od momentu zakończenia artyleryjskiego wsparcia ataku/ :

- zabezpiecza dołamanie głównego pasa obrony nieprzyjaciela ;
- zabezpiecza wprowadzenie do walki dywizji drugiego rzutu korpusu;
- zabezpiecza przełamanie pozycji pośredniej i pozycji ryglowych nieprzyjaciela między głównym

pasem a drugim pasem obrony nieprzyjaciela;
- zabezpiecza odparcie kontrataków drugich rzutów /odwodów/ korpusów nieprzyjaciela ;
- wzbrania nieprzyjacielowi wycofania sił z głównego pasa obrony ;
- zwalcza artylerię i moździerze nieprzyjaciela.

b/ W etapie wykonania zadania następnego przez korpus armijny :
- zabezpiecza walkę w celu przełamania i opanowania drugiego pasa obrony nieprzyjaciela;
- zabezpiecza odparcie kontrataków względnie przeciwuderzeń odwodów nieprzyjaciela;
- zwalcza artylerię i moździerze nieprzyjaciela;

c/ W etapie wykonania zadania dnia przez korpus armijny:
- zabezpiecza opanowanie i utrzymanie rubieży zadania dnia korpusu;
- zabezpiecza odparcie przeciwuderzeń i zniszczenie odwodów nieprzyjaciela;
- zwalcza artylerię i moździerze nieprzyjaciela.

Oprócz tych zadań, w okresie artyleryjskiego zabezpieczenia działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela artyleria wykonuje również zadania związane z obramowaniem rejonów, na które zostało wykonane własne uderzenie atomowe.

Jeżeli w pasie natarcia korpusu wchodzi w wyłom grupa szybka armii w lub Frontu, artyleria korpusu bierze udział w zabezpieczeniu wprowadzenia w wyłom tej grupy.

Z zadań wykonywanych przez artylerię w okresie artyleryjskiego zabezpieczenia działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela bardziej szczegółowego omówienia wymagają zabezpieczenie przełamania poszczególnych pozycji /rubieży/ obrony nieprzyjaciela, zabezpieczenie odparcia kontrataków /przeciwuderzeń/ odwodów nieprzyjaciela oraz zabezpieczenie utrzymania rubieży zadania dnia korpusu.

Artyleria zabezpiecza przełamanie poszczególnych poszczególnych pozycji /rubieży/ obrony nieprzyjaciela wykonując w razie potrzeby krótką, 5 - 10 minutową nawałę ogniową, poprzedzającą atak piechoty i czołgów, następnie wspiera atak

systemem kolejnych ześrodkowań ognia, względnie zabezpiecza działanie piechoty i czołgów poszczególnymi ześrodkowaniami ognia, wykonywanymi przed frontem pododdziałów, na żądanie dowódców tych pododdziałów. Dużą rolę odgrywa w tym wypadku silny ogień na wprost dział, czołgów i dział pancernych.

W wypadku, jeżeli atak poszczególnych pozycji i pasów w głębi obrony nieprzyjaciela jest poprzedzony uderzeniem atomowym, artyleria może nie przygotować ataku piechoty i czołgów poprzez wykonanie nawały ogniowej, względnie może wykonać nawałę na te obiekty w obronie nieprzyjaciela, które nie zostały objęte działaniem środków atomowych.

W celu zwiększenia skutków poszczególnych nawał ogniowych należy je rozpoczynać stosując oprócz zwykłych pocisków również pociski chemiczne z nietrwałymi środkami trującymi.

<u>Odparcie kontrataku drugiego rzutu /odwodu/ korpusu i przeciwuderzenia bliższych odwodów operacyjnych nieprzyjaciela.</u>

W ramach tego zadania artyleria winna we współdziałaniu z lotnictwem /ewentualnie z bronią atomową/ :

- obezwładnić drugi rzut /odwód/ nieprzyjaciela w rejonie jego rozmieszczenia ;
- wzbronić mu podejścia do podstaw wyjściowych do kontrataku /przeciwuderzenia/;
- wzbronić nieprzyjacielowi wykonania uderzenia atomowego w celu przygotowania kontrataku /przeciwuderzenia/;
- obramować rejon, na który nieprzyjaciel wykonał uderzenie atomowe ;
- obezwładnić nieprzyjaciela na podstawach wyjściowych, zaś w wypadku wyruszenia kontrataku /przeciwuderzenia/ zabezpieczyć załamanie kontrataku /przeciwuderzenia/ i zniszczenie wojsk nieprzyjaciela.

W tym celu artyleria przygotowuje i w razie potrzeby wykonuje :

- ogień zmasowany i ześrodkowany na rejony rozmieszczenia drugiego rzutu /odwodu/ nieprzyjaciela /tylko

w wypadku, jeżeli zostało dokładnie stwierdzone rozmieszczenie nieprzyjaciela/ oraz na drogi domarszu nieprzyjaciela do podstaw wyjściowych do kontrataku;
- ogień zmasowany na prawdopodobne podstawy wyjściowe drugiego rzutu /odwodu/ nieprzyjaciela;
- stałe ognie zaporowe w celu obramowania rejonu, na który zostało wykonane uderzenie atomowe oraz dla odcięcia kontratakującej piechoty od czołgów;
- ogień na wprost dział, czołgów i dział pancernych;
- ogień odgradzający ewentualne rejony włamania nieprzyjaciela w wyniku kontrataku oraz ogień zmasowany i ześrodkowany dla zniszczenia nieprzyjaciela w rejonie włamania;
- ogień dla obezwładnienia moździerzy i artylerii /w tym artylerii atomowej i przeciwlotniczej/ nieprzyjaciela.

Szczególnie ważne jest ustalenie podziału zadań między artylerię, lotnictwo i broń atomową /jeżeli będzie użyta/.

I tak na przykład artyleria winna wziąć na siebie zwalczanie czołowych pododdziałów nieprzyjaciela, natomiast zwalczaniem głębiej położonych pododdziałów oraz drugich rzutów i odwodów nieprzyjaciela, które znajdują się poza zasięgiem ognia artylerii winno zająć się lotnictwo i broń atomowa.

W wypadku, jeżeli broń atomowa zostanie użyta przeciw czołowym pododdziałom nieprzyjaciela, artyleria winna obezwładnić i niszczyć te części ugrupowania nieprzyjaciela, które nie zostały objęte działaniem broni atomowej.

W celu zabezpieczenia utrzymania rubieży zadnia dnia korpusu armijnego artyleria winna przygotować i być w gotowości do wykonania :

- ognia zmasowanego i ześrodkowanego przed frontem i na skrzydłach opanowanej rubieży ;
- stałych ogni zaporowych w celu wzbronienia uderzeń nieprzyjaciela ;
- ognia na wprost dział, czołgów i dział pancernych;
- ognia dla obezwładnienia moździerzy i artylerii nieprzyjaciela.

Bardzo ważnym zadaniem artylerii w ciągu całego natarcia korpusu jest osłona korpusu armijnego przed uderzeniami lotnictwa

nieprzyjaciela. Zadanie to wykonuje artyleria przeciwlotnicza w ścisłym współdziałaniu z własnym lotnictwem.

Artyleria powinna być również w gotowości do zerwania kontrprzygotowania nieprzyjaciela; w tym celu przygotowuje ona ogień do wykrytych baterii artylerii nieprzyjaciela. W razie potrzeby artyleria wykonuje nawały ogniowe na stanowiska ogniowe i punkty obserwacyjne artylerii nieprzyjaciela i obezwładnia je we współdziałaniu z lotnictwem.

O ile korpus armijny naciera w nocy, a artyleria korpusu nie posiada przyrządów optycznych z wykorzystaniem promieni podczerwonych, dużo wysiłku wymaga przede wszystkim umiejscowienie celów i siła oświetlenia. Jeżeli artyleria posiada przyrządy optyczne z wykorzystaniem promieni podczerwonych, to poszczególne cele są widoczne bez konieczności ich oświetlenia i artyleria może je zwalczać podobnie jak podczas działań dziennych.

Natarcie artyleryjskie w nocy posiada szereg cech szczególnych. Artyleryjskie przygotowanie ataku jest zazwyczaj krótsze niż w dzień i wykonywane na mniejszą głębokość. Siłę żywą i środki ogniowe nieprzyjaciela obezwładnia się nawałami ogniowymi na poszczególnych odcinkach. W razie posiadania dostatecznej ilości środków oświetlających, strzelanie do celów oświetlonych może być wykonywane przede wszystkim przez działa wydzielone do strzelania na wprost.

Artyleryjskie wsparcie ataku piechoty i czołgów w nocy z reguły wykonuje się metodą kolejnych ześrodkowań ognia.

II. ŚRODKI ARTYLERII POTRZEBNE DO WYKONANIA ARTYLERYJSKIEGO NATARCIA, PODZIAŁ ARTYLERII I ORGANIZACJA GRUP.

A. Potrzebna gęstość artylerii.

Gęstość artylerii niezbędnej dla wykonania artyleryjskiego natarcia określa się biorąc pod uwagę ilość dział i moździerzy, potrzebnych dla wykonania określonych zadań w czasie artyleryjskiego natarcia, przy czym należy uwzględnić zadania, jakie wykonuje w pasie natarcia korpusu

broń atomowa.

Za podstawę obliczenia niezbędnej gęstości artylerii przyjmuje się okres artyleryjskiego przygotowania ataku, ponieważ w tym okresie ilość zadań artylerii jest zazwyczaj największa.

W czasie artyleryjskiego przygotowania ataku podstawowym zadaniem artylerii jest obezwładnienie sił żywych i środków ogniowych na pierwszej pozycji oraz najważniejszych celów w głębi głównego pasa obrony ; zadanie swe wykonuje artyleria we współdziałaniu z lotnictwem i bronią atomową.

Artyleria nie musi posiadać tylu środków, by móc jednocześnie wykonać wszystkie zadania, jakie otrzymała na okres artyleryjskiego przygotowania ataku ; może ona obezwładnić w czasie artyleryjskiego przygotowania ataku kolejno poszczególne pozycje obrony nieprzyjaciela.
Jednakże powinna ona posiadać przynajmniej taką ilość dział i moździerzy, jaka jest potrzebna do jednoczesnego obezwładnienia /we współdziałaniu z bronią atomową i lotnictwem/ sił żywych i środków ogniowych nieprzyjaciela rozmieszczonych na pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela, wszystkich baterii nieprzyjaciela rozmieszczonych na całej głębokości głównego pasa obrony oraz moździerzy, które mogą razić ogniem piechotę atakującą pierwszą transzeję.

Tędy należy obezwładniać jednocześnie w czasie ostatniej nawały ogniowej artyleryjskiego przygotowania ataku.

Dla określenia średniej ilości obiektów, które winny być obezwładnione jednocześnie, można przyjąć dywizję nieprzyjaciela organizującą obronę zawczasu w pasie szerokości około 16 km; dywizja taka będzie zazwyczaj ugrupowana w dwa rzuty.

Nieprzyjaciel może zorganizować obronę opartą na systemie transzej, względnie na poszczególnych punktach oporu.

Srednia ilość obiektów na 1 km frontu, które winna obezwładnić artyleria jednocześnie w toku artyleryjskiego przygotowania ataku, może być następująca :

a/ Siły żywe i środki ogniowe w transzejach o długości około 3000 m, względnie 2 - 3 plutonowe punkty

oporu /jeżeli obrona jest organizowana systemem punktów oporu/;

b/ 1 - 2 pojedyńcze działa przeciwpancerne;

c/ około 4 moździerzy ;

d/ 2 czołgi;

e/ około 1 - 2 baterie artylerii.

Uzasadnienie

a/ Siły żywe i środki ogniowe w transzejach /punktach oporu/.

Na jednym kilometrze frontu obrony, w obrębie pierwszej pozycji nieprzyjaciela, mogą być rozmieszczone siły żywe i środki ogniowe piechoty w transzejach o przeciętnej długości 3000 m /3 x 1000 m/; jeżeli nieprzyjaciel organizuje obronę opartą na systemie punktów oporu, to na pierwszej pozycji obrony w pasie natarcia dywizji piechoty mogą być przeciętnie 2 - 3 plutonowe punkty oporu na 1 km frontu /pierwszej pozycji mogą bronić w dywizji 4 bataliony, czyli 36 plutonów /36 : 16 = 2 - 3/.

b/ Pojedyńcze działa przeciwpancerne.

Jeżeli na pierwszej pozycji nieprzyjaciela bronić się będą w pasie obrony dywizji 4 bataliony, to nieprzyjaciel może posiadać na pierwszej pozycji przeciętnie 1 - 2 działa przeciwpancerne kalibru 75 mm[x/] i wyżej na 1 km frontu /cztery bataliony nieprzyjaciela posiadają łącznie 24 działa przeciwpancerne /24 : 16 = 1 - 2/.

c/ Moździerze.

Jeżeli przyjąć, że do atakującej piechoty będą mogły prowadzić ogień organiczne moździerze batalionów pierwszego rzutu rozmieszczone na pierwszej pozycji obrony /moździerze kalibru 60 mm będą zazwyczaj rozmieszczone w transzejach, dlatego w tych obliczeniach nie bierze się ich pod uwagę/, organiczne kompanie moździerzy pułków piechoty pierwszego rzutu dywizji piechoty oraz moździerze przydzielone do dywizji piechoty /zazwyczaj batalion moździerzy

- - - - - - - - - - - - - - -

x/ działa bezodrzutowe kalibru 57 mm będą zazwyczaj rozmieszczone w transzejach i obezwładnione jednocześnie z siłami żywymi w transzejach.

- 36 moździerzy 107 mm/, to maksymalna ilość moździerzy, którą trzeba będzie obezwładnić jednocześnie, wyniesie 76/ 4 x 4 + 2 x 12 + 36/, gęstość tych moździerzy wyniesie zatem około 4 moździerze na 1 km frontu /76 : 16/.

d/ Okopane czołgi.

Przyjmując, zgodnie z zasadami działania nieprzyjaciela, że dywizja w obronie nie będzie wzmocniona czołgami oraz że batalion czołgów dywizyjnych będzie użyty przede wszystkim dla wsparcia kontrataku drugiego rzutu dywizji względnie dla wzmocnienia obrony pułku piechoty drugiego rzutu dywizji - nieprzyjaciel może mieć na pierwszej pozycji do 2/3 organicznych kompanii czołgów pułków piechoty pierwszego rzutu dywizji, a więc łącznie 30 czołgów /2 x 15/ ; w tym wypadku przeciętna gęstość wyniesie 2 czołgi na 1 km frontu /30 : 16/.

e/ Artyleria.

W pasie obrony dywizji może działać :

- artyleria organiczna dywizji - 4 dywizjony /12 baterii/;
- artyleria przydzielona do dywizji - 2 - 3 dywizjony /6 - 9 baterii/ ;
- ze szczebla korpusu - 3 - 4 dywizjony /9 - 12 baterii/.

Ogółem w pasie obrony dywizji może działać 9 - 11 dywizjonów, czyli 27 - 33 baterii ; przeciętna gęstość artylerii wyniesie około 2 baterii na 1 km frontu. W tej ilości będzie również część baterii artylerii przeciwlotniczej nieprzyjaciela, które należy obezwładnić jednocześnie w czasie ostatniej nawały ogniowej artyleryjskiego przygotowania ataku.

Należy również uwzględnić, że artyleria nieprzyjaciela zostanie objęta działaniem broni atomowej ; można przyjąć, że co najmniej około 1/3 artylerii zostanie obezwładnione tą bronią. A zatem, łącznie artyleria będzie musiała obezwładniać przeciętnie około 1 - 2 baterii na 1 km frontu.

Za podstawę do obliczenia niezbędnej gęstości artylerii dla obezwładnienia wyżej wymienionych środków nieprzyjaciela

można przyjąć, opierając się na doświadczeniach bojowych Armii Radzieckiej, następujące średnie normy :

- dla skutecznego obezwładnienia sił żywych i środków ogniowych w transzejach oraz częściowego zburzenia potrzeba średnio jednego działa /moździerza/ na każde 25 metrów transzej;

dla skutecznego obezwładnienia sił żywych i środków ogniowych rozmieszczonych w plutonowym punkcie oporu trzeba średnio do dwóch dywizjonów /24 działa/;

- dla obezwładnienia pojedyńczych dział przeciwpancernych i moździerzy należy posiadać 1, 5 - 2 dział /moździerzy/ na jedno działo lub moździerz nieprzyjaciela;

- do obezwładnienia okopanych czołgów ogniem z zakrytych stanowisk ogniowych należy posiadać do jednej baterii na każdy okopany czołg;

- dla obezwładnienia artylerii /w tej liczbie i artylerii przeciwlotniczej/, należy posiadać nie mniej niż jeden dywizjon artylerii w składzie trzech baterii na każdą baterię nieprzyjaciela.

Na podstawie powyższych średnich danych można obliczyć przeciętną gęstość artylerii dla przełamania zawczasu przygotowanej obrony na głównym kierunku uderzenia /patrz tabela - zał. nr 4/.

Z powyższych rozważań i obliczeń wynika, że w wypadku gdy przygotowanie atomowe nie obejmuje trzeciej transzei pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela - należy posiadać na głównym kierunku uderzenia około 140 - 160 dział i moździerzy na 1 km frontu, jeżeli nieprzyjaciel organizuje obronę opartą na systemie transzei oraz 70 - 110 i więcej dział i moździerzy, jeżeli nieprzyjaciel organizuje obronę opartą na poszczególnych punktach oporu.

Jeżeli przygotowanie atomowe obejmuje trzecią transzeję pierwszej pozycji, to potrzebna jest mniejsza gęstość artylerii. W wypadku, gdy przygotowanie obejmuje całkowicie trzecią transzeję pierwszej pozycji, artyleria nie potrzebuje obezwładniać celów rozmieszczonych w tej transzej.

Obiekty obezwładnienia	Przeciętna ilość obiektów na 1 km frontu	Ilość dział /moździerzy/ dla obezwładnienia jednego obiektu	Należy posiadać średnio dział i moździerzy na 1 km frontu.	
			Jeżeli obrona nieprzyjaciela jest oparta na systemie transzei	Jeżeli obrona nieprzyjaciela jest oparta na systemie punktów oporu
a/ Siły żywe i środki ogniowe w transzejach	3000 m	działo /moździerz/ na 25 m	120 /3000:25/	48-72
b/ Siły żywe i środki ogniowe w plutonowych punktach oporu	2-3	24	-	/2-3/x24
pojedyńcze działa	1-2	1,5-2	2-4 /1-2x1,5-2/	2-4 /1-2/x/1,5-2
moździerze	4	1,5-2	6-8 4x/1,5-2	6-8 4x/1,5-2/
okopane czołgi	2	2-4	4-8 2x/2-4/	4-8 2x/2-4/
baterie artylerii	1-2	12	12-14 /1-2/x12	12-14 /1-2/x12
R a z e m :			144-164	72-116

Dla obezwładnienia trzeciej transzei potrzeba 40 dział i moździerzy na 1 km frontu /1000 m : 25/. Jeżeli nieprzyjaciel organizuje obronę opartą na systemie punktów oporu, to dla obezwładnienia punktów oporu kompanii drugiego rzutu batalionu trzeba przeciętnie około jednego dywizjonu /12 dział/ na 1 km frontu. A zatem jeżeli przygotowanie atomowe obejmuje trzecią transzeję pierwszej pozycji, potrzebna gęstość artylerii wynosi 110 - 130 dział i moździerzy na 1km frontu, gdy nieprzyjaciel organizuje obronę opartą na systemie transzei oraz 50 - 100 dział i moździerzy, gdy nieprzyjaciel organizuje obronę opartą na systemie punktów oporu.

Wymienione wyżej gęstości artylerii dotyczą tylko artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych. W czasie przygotowania ataku należy posiadać ponadto na 1 km frontu około 15 - 25 dział, czołgów i dział pancernych dla strzelania ogniem na wprost.

Minimalnie niezbędną gęstość artylerii określa się w każdym konkretnym wypadku na podstawie analizy aktualnego położenia bojowego. Utworzona gęstość artylerii powinna odpowiadać warunkom tego położenia i zapewniać wykonanie całokształtu zadań stojących przed artylerią w natarciu korpusu armijnego.

Przy obliczaniu gęstości artylerii należy również zwrócić uwagę na taki czynnik, jak ciężar gatunkowy artylerii większych kalibrów, w ogólnej liczbie dział stanowiących o gęstości artylerii. Ze względu na duże nasycenie współczesnej obrony długotrwałymi budowlami obronnymi oraz okopanymi czołgami, należy posiadać co najmniej 70 % dział i moździerzy kalibru 100 m i wyżej w ogólnej ilości dział i moździerzy na 1 km frontu.

Odpowiednią gęstość artylerii w pasie natarcia korpusu uzyskuje się przez użycie :

- większości środków organicznych korpusu ;
- artylerii i moździerzy przydzielonych do korpusu armijnego z artylerii OND;
- artylerii ze składu armijnej grupy artylerii, artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego armii, Frontu;

- czołgów i dział pancernych strzelających z zakrytych stanowisk ogniowych;
- ewentualnie artylerii drugich rzutów /odwodów/ armii i Frontu.

Dla przykładu ~~ewentualnie~~ rozpatrzymy ile środków organicznych może wziąć udział w artyleryjskim przygotowaniu ataku w korpusie o składzie dwóch dywizji piechoty i jednej dywizji zmechanizowanej. Korpus jest ugrupowany w dwa rzuty, przy czym w drugim rzucie posiada dywizję piechoty /patrz tabela - zał. nr 5/.

A zatem korpus może stworzyć przy użyciu środków organicznych przeciętną gęstość około 34 dział i moździerzy na 1 km frontu w pasie natarcia o szerokości 12 km /408 : 12/; stanowi to około 30 %, jeżeli potrzebna gęstość wynosi 110 dział i moździerzy na 1 km frontu oraz około 24 %, gdy wymagana gęstość wynosi 140 dział i moździerzy na 1 km frontu. W obliczeniach nie uwzględniono czołgów i dział pancernych. Jeżeli wziąć pod uwagę organiczne czołgi i działa pancerne korpusu, które mogą wziąć udział w artyleryjskim przygotowaniu ataku, strzelając z zakrytych stanowisk ogniowych - gęstość ta będzie większa.

Aby określić ilość artylerii wsparcia, która winna działać na korzyść korpusu, należy przede wszystkim ustalić ilość artylerii, jaką należy przydzielać do korpusu.

B. Niezbędne wzmocnienie korpusu armijnego środkami artyleryjskimi.

1. Artyleria do ognia z zakrytych stanowisk ogniowych.

Przy ustalaniu ilości artylerii, jaką trzeba przydzielić do korpusu w natarciu, należy przede wszystkim wziąć pod uwagę konieczność posiadania odpowiedniej ilości artylerii dla utworzenia grup artylerii oraz uzyskania niezbędnych ilości artylerii na okres walki w głębi obrony nieprzyjaciela. Z doświadczeń bojowych Armii Radzieckiej wynika, że dla zabezpieczenia natarcia korpusu armijnego w głębi obrony nieprzyjaciela na głównym kierunku, należy posiadać na wszystkich szczeblach - od pułku piechoty

Artyleria związków taktycznych	Ilość szt moździerzy		Ilość dział				Art. rak.	Razem	Uwagi
	82mm	120mm	85mm	100mm	122mm	152mm			
Dywizji zmechanizowanej	-	18	-	-	72	-	12	102	
z dywizji piechoty pierwszego rzutu KA	54	18	24 x/	-	48	-	-	144	
z dywizji piechoty drugiego rzutu KA	-	-	36	-	48	-	-	84	x/ przyjęto, że dyon ppanc dywizji zostanie przydzielony do pułku piechoty.
artyleria ze szczebla KA/ pac, pappanc i dar/	-	-	-	36	-	24	18	78	
R a z e m :	54	36	60	36	168	24	30	408	

wzwyż - grupy artylerii o następującym składzie ilościowym :

- pułkowe grupy artylerii pułków pierwszego rzutu - 3 - 4 dywizjony na kierunku głównego uderzenia i 2 - 3 dywizjony na kierunku pomocniczym ;
- pułkowe grupy artylerii pułków drugiego rzutu na kierunku głównego uderzenia - 2 - 3 dywizjony;
- dywizyjne grupy artylerii - 3 - 4 dywizjony;
- korpuśną grupę artylerii - 6 i więcej dywizjonów /nie mniej niż dwie brygady artylerii/.

Ponadto należy posiadać w korpusie artylerię dla wzmocnienia dywizji drugiego rzutu korpusu - w ilości około 2 - 4 dywizjonów, ewentualnie dla utworzenia odwodu artyleryjskiego korpusu - w ilości około 3 - 4 dywizjonów x/.

Wychodząc z powyższego, korpus armijny działający na głównym kierunku powinien posiadać w swym składzie, nie licząc artylerii organicznej dywizji drugiego rzutu korpusu, następującą ilość dywizjonów /przyjęto, że zarówno korpus, jak i poszczególne dywizje będą ugrupowane w dwa rzuty/ :

- dla pułków pierwszego rzutu dywizji - 10 -14 dywizjonów /dwie pułkowe grupy artylerii po 3 - 4 dywizjony i dwie po 2 - 3 dywizjony/;
- dla pułków drugiego rzutu dywizji - 3 - 5 dywizjonów /jedna pułkowa grupa artylerii w składzie 2 - 3 dywizjonów oraz 1 - 2 dywizjony dla pułku drugiego rzutu drugiej dywizji;
- dla dwóch dywizyjnych grup artylerii 6 - 8 dywizjonów /3 - 4/ x 2/;
- dla zorganizowania korpuśnej grupy artylerii - 6 dywizjonów ;
- dla wzmocnienia dywizji drugiego rzutu korpusu - 2 - 4 dywizjonów;

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

x/ O ile na szczeblu armii organizuje się odwód artyleryjski, można go nie organizować w korpusie.

- dla zorganizowania odwodu artyleryjskiego korpusu do 3 - 4 dywizjonów.

Razem korpus powinien posiadać 30 - 41 dywizjonów.

Na zaspokojenie powyższych potrzeb korpus posiada 16 dywizjonów / w dwóch dywizjach pierwszego rzutu po 6 dywizjonów korpuśny pułk artylerii ciężkiej - 3 dywizjony oraz dywizjon artylerii rakietowej, a zatem należy mu przydzielić 14 - 25 dywizjonów, średnio około 19. Będzie to odpowiadało trzem - czterem brygadom artylerii z dywizji artylerii przełamania oraz brygadzie artylerii armat.

2. Artyleria przeciwpancerna.

Niezbędne wzmocnienie korpusu armijnego artylerią przeciwpancerną wynika z potrzeby posiadania odpowiedniej ilości artylerii dla wydzielenia dział towarzyszących oraz zorganizowania artyleryjskich odwodów przeciwpancernych na szczeblu od pułku piechoty wzwyż.

Na podstawie doświadczeń Armii Radzieckiej należy przyjąć, że na głównym kierunku natarcia każdej kompanii winno towarzyszyć średnio około dwóch dział przeciwpancernych, a skład poszczególnych odwodów przeciwpancernych winien wynosić :

- jedna - dwie baterie artylerii przeciwpancernej na szczeblu pułku - 4 - 8 dział ;
- do pułku artylerii przeciwpancernej na szczeblu dywizji - do 24 dział;
- pułk - dwa pułki artylerii przeciwpancernej na szczeblu korpusu.

Stąd potrzeby dywizji pierwszego rzutu korpusu będą wynosiły średnio :

- dla 27 kompanii - po 2 działa - 54 dział
- dla AOPpanc trzech pułków - 12 - 24 dział
- dla AOPpanc dywizji do 24 dział

Razem 90 - 102 dział

Na zaspokojenie tych potrzeb dywizja piechoty posiada 84 organiczne działa przeciwpancerne. A zatem dywizja piechoty może nie otrzymać wzmocnienia artylerią przeciwpancerną,

np. w wypadku, jeżeli działa na kierunku, na którym nie przewiduje się uderzenia dużej ilości czołgów nieprzyjaciela, względnie może otrzymać wzmocnienie do pułku artylerii przeciwpancernej, przede wszystkim dla zorganizowania silnego odwodu przeciwpancernego, o ile nie naciera onana kierunku szczególnie zagrożonym kontratakami i przeciwuderzeniami czołgów nieprzyjaciela.

Do dywizji drugiego rzutu można również przydzielić do jednego pułku artylerii przeciwpancernej, a zatem potrzeby dywizji wchodzących w skład korpusu wynoszą łącznie około dwóch - trzech pułków artylerii przeciwpancernej.
Ponadto dla zorganizowania artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego korpusu trzeba około jednego - dwóch pułków artylerii przeciwpancernej.

Łącznie, korpus potrzebuje około trzech - pięciu pułków artylerii przeciwpancernej /2 - 3/ + /1 - 2/.
Ponieważ korpus posiada organiczny pułk artylerii przeciwpancernej, należy mu przydzielić około 2 - 4 pułków artylerii przeciwpancernej, czyli około jednej brygady artylerii przeciwpancernej /BAPpanc/.

3. Artyleria przeciwlotnicza.

Opierając się na doświadczeniach Armii Radzieckiej z Wielkiej Wojny Narodowej oraz wychodząc z potrzeby zorganizowania silnych grup artylerii przeciwlotniczej w poszczególnych dywizjach i na szczeblu korpusu, należy przyjąć, że do korpusu armijnego, nacierającego na kierunku głównego uderzenia, trzeba przydzielić artylerię przeciwlotniczą w ilości do jednej dywizji artylerii przeciwlotniczej /DAPlot/.

Ta ilość artylerii przeciwlotniczej łącznie z organiczną artylerią przeciwlotniczą korpusu pozwoli na uzyskanie gęstości wynoszącej około 25 - 30 dział przeciwlotniczych na 1km frontu pasa natarcia korpusu.

Wyżej podane normy wzmocnienia korpusu armijnego są normami przeciętnymi ; wzmocnienie korpusu armijnego może być w każdym konkretnym wypadku mniejsze lub większe.

Zależy ono przede wszystkim od :

- zadania wykonywanego przez korpus ;
- zadań artylerii ;
- ilości i rodzaju środków atomowych, które będą użyte w pasie natarcia korpusu ;
- zadań wykonywanych przez lotnictwo w pasie natarcia korpusu ;
- ilości i rodzaju artylerii, jaką dysponuje armia.

Po ustaleniu środków wzmocnienia korpusu można obliczyć dla przykładu, jaką gęstość artylerii można osiągnąć w pasie natarcia korpusu jego środkami organicznymi oraz środkami przydzielonymi.

W czasie artyleryjskiego przygotowania ataku, w pasie natarcia korpusu może działać oprócz środków organicznych korpusu /408 dział i moździerzy/, następująca ilość dział i moździerzy przydzielonych do korpusu :

- cztery brygady z dywizji artylerii przełamania /w tym jedna brygada artylerii rakietowej/	- 246 dział
- jedna brygada artylerii armat	- 48 dział.
- jedna brygada artylerii przeciwpancernej	- 68 dział
Razem :	362 działa

Tak więc w naszym przykładzie w pasie natarcia korpusu działać będzie w czasie artyleryjskiego przygotowania ataku : 408 + 362 = 770 dział i moździerzy, co umożliwi stworzenie przeciętnej gęstości 64 dział i moździerzy na 1 km frontu, w pasie szerokości 12 km /770 : 12/.

Pozostałą ilość środków, jaka jest potrzebna dla osiągnięcia wymaganej gęstości, można uzyskać przez użycie na korzyść korpusu /na określony okres walki/ czołgów i dział pancernych dla strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych.

Na korzyść korpusu może również działać - strzelając z zakrytych stanowisk ogniowych - artyleryjski odwód przeciwpancerny armii i Frontu oraz odwód artyleryjski armii i Frontu.

W poszczególnych wypadkach korpus może jeszcze otrzymać jako artylerię wsparcia - artylerię związków taktycznych drugiego rzutu /odwodu/ armii i Frontu. W wypadku gdy dowódca związku operacyjnego /armii, Frontu/ nie zezwoli na

użycie na korzyść korpusu - jako artylerii wsparcia - artylerii ze składu drugiego rzutu /odwodu/ armii i Frontu, można będzie uzyskać mniejszą gęstość artylerii w czasie artyleryjskiego przygotowania ataku; gęstość ta będzie wynosić do 100 dział i moździerzy na 1 km frontu. W tym wypadku, ze względu na zmniejszone możliwości wykonania zadań przez artylerię, dużą ilość zadań związanych z obezwładnieniem nieprzyjaciela musi wykonać lotnictwo i broń atomowa.

Do strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych należy używać czołgów i dział pancernych z drugich rzutów i odwodów; nie należy natychmiast używać czołgów i dział pancernych z pułków pierwszego rzutu dywizji, ponieważ muszą one wyruszać z podstawy wyjściowej jeszcze przed zakończeniem artyleryjskiego przygotowania ataku.

C. <u>Podział artylerii i organizacja grup artylerii.</u>

Podział artylerii do ognia z zakrytych stanowisk ogniowych winien odpowiadać przede wszystkim potrzebom poszczególnych dywizji i pułków piechoty w związku z zadaniami wykonywanymi przez nie, zwłaszcza w głębi obrony nieprzyjaciela, oraz charakterowi terenu w ich pasie natarcia. W zależności od tych czynników, dywizje nacierające w pierwszym rzucie mogą otrzymać artylerię w ilości 4 - 6 dywizjonów, czyli od jednej do półtorej brygady; dywizje nacierające na szczególnie ważnych kierunkach mogą otrzymać niekiedy do dwóch brygad artylerii.

Przeciętny skład ilościowy grup artylerii dywizji pierwszego rzutu korpusu został już omówiony w poprzednim rozdziale. Należy jeszcze dodać, że jeżeli w pierwszym rzucie korpusu będzie nacierać dywizja zmechanizowana, zajdzie konieczność zorganizowania pułkowych grup artylerii nie tylko dla poszczególnych pułków zmechanizowanych ale również dla pułku czołgów, jeśli naciera on w pierwszym rzucie lub działa jako oddział wydzielony dywizji.

Dywizja drugiego rzutu korpusu armijnego zostanie zazwyczaj wzmocniona artylerią w ilości od pół do jednej brygady. Z artylerii tej oraz artylerii organicznej dywizji

można organizować pułkowe grupy artylerii dla pułków, które wchodzą do walki jako pierwszy rzut dywizji - w składzie 2 - 3 dywizjonów oraz dywizyjną grupę - w składzie 3 - 4 dywizjonów.

Organizując grupy należy brać pod uwagę również kaliber i rodzaj sprzętu oraz konieczność posiadania w każdej grupie odpowiedniego dowódcy i sztabu ; nie należy, w miarę możności, rozdrabniać poszczególnych oddziałów i związków taktycznych artylerii pomiędzy różne grupy artylerii.

Dotychczas nie został jeszcze ustalony pogląd na przydział i użycie artylerii rakietowej ze składu dywizji artylerii przełamania. Katedra Taktyki Artylerii stoi na stanowisku, że brygady artylerii rakietowej należy przydzielać do poszczególnych dywizji. Celowe jest np. przydzielenie części lub całości brygady do dywizji zmechanizowanej działającej jako drugi rzut korpusu. Artyleria rakietowa posiadająca doskonałe warunki do wykonania manewru może odpowiednio zabezpieczyć natarcie dywizji zmechanizowanej.

W dywizjach artylerię rakietową należy włączyć w skład poszczególnych grup artylerii.

Na szczeblu korpusu armijnego organizuje się korpuśną grupę artylerii oraz odwód artyleryjski korpusu.

Zasadnicze zadania <u>korpuśnej grupy artylerii polegają</u> na :

- wzmocnieniu ognia dywizyjnych grup artylerii;
- zwalczaniu artylerii oraz naziemnych środków napadu atomowego nieprzyjaciela ;
- zwalczaniu odwodów i drugich rzutów nieprzyjaciela oraz jego stanowisk dowodzenia, węzłów łączności i urządzeń tyłowych.

Skład korpuśnej grupy artylerii winien odpowiadać zadaniom, jakie ma ona do wykonania. Korpuśna grupa artylerii może składać się z dwóch - trzech brygad artylerii; powinny to być brygady artylerii ciężkiej, posiadające sprzęt o dużym zasięgu. W ramach korpuśnej grupy artylerii organizuje się podgrupy; ilość podgrup zależy od ilości dywizji nacierających w pierwszym rzucie korpusu.

Odwód artyleryjski korpusu organizuje się w celu :

- wzmocnienia lub odtworzenia grupy /grup/ artylerii, które zostały obezwładnione uderzeniem atomowym nieprzyjaciela ;
- wykonania we właściwym czasie obramowania ogniem artylerii odcinków, na które zostało wykonane uderzenie atomowe;
- wsparcia działań drugiego rzutu /odwodu/ korpusu.

Odwód artyleryjski korpusu powinien być tak silny, aby mógł zastąpić jedną grupę artylerii o przeciętnym składzie i powinien składać się z trzech - czterech dywizjonów, czyli jednej brygady artylerii ; organizuje się go jednocześnie z organizacją grup artylerii i do czasu wprowadzenia do działań zazwyczaj rozmieszcza się między pierwszym a drugim rzutem korpusu.

Odwód artyleryjski korpusu powinien być w gotowości do działania zgodnie z zadaniami postawionymi przez dowódcę korpusu /dowódcę artylerii korpusu/. Istniejące źródła podają, że może on wziąć udział w artyleryjskim przygotowaniu a niekiedy i we wsparciu ataku; w tym wypadku ogień dla niego, na pierwszy i drugi okres artyleryjskiego natarcia, będzie planować zazwyczaj dowódca korpuśnej grupy artylerii, zaś odwód artyleryjski rozmieszcza się w takiej odległości od przedniego skraju, aby mógł wykonać postawione mu zadania ogniowe.

Katedra Taktyki Artylerii uważa, że odwód artyleryjski nie powinien brać udziału w walce do chwili użycia go zgodnie z przeznaczeniem. Wprawdzie przez użycie odwodu w okresie artyleryjskiego przygotowania, a niekiedy i wsparcia ataku, uzyskuje się większą gęstość artylerii, jednakże gęstość ta wzrasta tylko w nieznacznym stopniu, a przy wcześniejszym użyciu odwodu może zajść wypadek, iż nie będzie on mógł być użyty zgodnie z przeznaczeniem.

Oprócz artylerii etatowej i przydzielonej, wchodzącej w skład grupy do poszczególnych grup artylerii dołącza się jeszcze na określony czas artyleryjskiego natarcia artylerię wsparcia. Dowódcy grup artylerii, do których dołączono artylerię wsparcia, planują dla niej zadania ogniowe. I tak np.

do dywizyjnych grup artylerii dywizji pierwszego rzutu korpusu dołącza się na określony czas grupy artylerii ze składu dywizji drugiego rzutu korpusu.

Do korpuśnej grupy artylerii dołącza się ciężką artylerię ze składu drugiego rzutu armii i Frontu /jeżeli będzie ona użyta na korzyść korpusu jako artyleria wsparcia/.

W wypadku, jeżeli w artyleryjskim przygotowaniu ataku bierze udział artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu /armii/, ognie dla niego planuje zazwyczaj również dowódca korpuśnej grupy artylerii.

Dla czołgów ciężkich i dział pancernych, strzelających z zakrytych stanowisk ogniowych, planują zazwyczaj ogień dowódcy dywizyjnych lub pułkowych grup artylerii.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu organizuje się z artylerii przydzielonej do korpusu i artylerii organicznej korpusu. W skład artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego korpusu może wejść do brygady artylerii przeciwpancernej ; wzmacnia się go batalionem miotaczy ognia i siłami do kompanii saperów.

Do zadań artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego korpusu należy :

- odparcie kontrataków /przeciwuderzeń/ odwodów /drugich rzutów/ nieprzyjaciela ;
- obramowanie rejonu, na który zostało wykonane uderzenie atomowe nieprzyjaciela;
- wzmocnienie obrony przeciwpancernej dywizji wchodzących w skład korpusu;
- zabezpieczenie poszczególnych rubieży i obiektów opanowanych przez korpus oraz rubieży zadania dnia korpusu.

Na podstawie wyjściowej do natarcia artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu rozmieszcza się między pierwszym a drugim rzutem korpusu. Może on w wypadku konieczności wziąć udział w artyleryjskim przygotowaniu ataku, przy czym ognie dla niego planuje zazwyczaj dowódca korpuśnej grupy artylerii; w tym wypadku artyleryjski odwód

przeciwpancerny korpusu rozmieszcza się na stanowiskach ogniowych w takim rejonie, aby mógł on wykonać swoje zadania ogniowe.

W czasie natarcia odwód przeciwpancerny korpusu posuwa się na kierunku najbardziej zagrożonym uderzeniem czołgów nieprzyjaciela, w odległości zapewniającej mu - zależnie od terenu i dróg - możność wykonania manewru również i na inne kierunki.

Zadania swoje artyleryjski odwód przeciwpancerny wykonuje zazwyczaj we współdziałaniu z oddziałem zaporowym korpusu, artyleryjskimi odwodami przeciwpancernymi dywizji i armii względnie z odwodem pancernym korpusu.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny w składzie pułku rozwija się na rubieży o szerokości 2 - 3 km i głębokości 1 - 1,5 km ; w wypadku, jeżeli w skład artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego wchodzi brygada artylerii przeciwpancernej, rozwija się ona na rubieży o szerokości 4 - 5 km i głębokości 2 - 3 km.

Dowódca artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego winien zawczasu przestudiować na mapie prawdopodobne kierunki działania czołgów nieprzyjaciela i rubieże rozwinięcia na każdym z tych kierunków, a w czasie natarcia stale rozpoznawać nieprzyjaciela i teren oraz utrzymywać nieprzerwaną łączność za pomocą radia i oficerów łącznikowych z dowódcami dywizji i pułków pierwszego rzutu.

III. ROZMIESZCZENIE I PRZESUNIĘCIE ARTYLERII.

a/ Rozmieszczenie artylerii na podstawie wyjściowej do natarcia.

Dla wykonania artyleryjskiego natarcia trzeba rozmieścić w pasie natarcia korpusu, na podstawie wyjściowej, znaczną ilość dział i moździerzy oraz czołgów i dział pancernych strzelających z zakrytych stanowisk ogniowych.

Przy ustalaniu rozmieszczenia tych środków na podstawie wyjściowej do natarcia należy wychodzić z następujących

przesłanek :

- artyleria oraz działa pancerne i czołgi muszą być rozmieszczone w takiej odległości od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela, aby zasięg ich ognia pozwalał na wykonanie zadań;
- w grupach artylerii należy rozmieszczać sprzęt według jego donośności : bliżej przedniego skraju sprzęt o mniejszej donośności i na odwrót;
- w celu uniknięcia poważniejszych strat w wypadku napadu atomowego nieprzyjaciela należy artylerię rozmieścić na podstawie wyjściowej w sposób rozśrodkowany; należy dążyć do tego,aby rozśrodkować jeden dywizjon wszerz od drugiego wszerz i w głąb na przeciętną odległość około 1 km, natomiast poszczególne dywizjony można rozmieszczać na powierzchni nie przekraczającej 30 ha;
- artylerię wsparcia dołączoną do poszczególnych grup artylerii należy rozmieścić przed odpowiednimi grupami artylerii, aby mogła ona jak najdłużej zabezpieczać walkę korpusu ;
- poszczególne grupy artylerii winny być rozmieszczone na kierunku tych oddziałów i związków taktycznych, których działania zabezpieczają.

Wychodząc z powyższych przesłanek, istniejące źródła podają następujący zasadniczy wariant ugrupowania artylerii na podstawach wyjściowych do natarcia /schemat - zał. nr 6/ w odległości do 5 - 6 km od przedniego skraju rozmieszcza się pułkowe grupy artylerii pułków drugiego rzutu dywizji, dywizyjne grupy artylerii i korpuśną grupę artylerii z tym, że artylerię wsparcia dołączoną do tych grup rozmieszcza się bliżej przedniego skraju, zaś za nią rozmieszcza się artylerię organiczną i przydzieloną, wchodzącą w skład grup, to jest tę, która będzie zmieniała stanowiska ogniowe.

Na głębokości od 5 - 6 km w głąb rozmieszcza się pułkowe grupy artylerii pułków pierwszego rzutu dywizji; pododdziały moździerzy wchodzące w skład pułkowych grup artylerii zajmują stanowiska ogniowe na rubieży podstawy wyjściowej danego pułku.

Czołgi i działa pancerne, które będą strzelały z zakrytych stanowisk ogniowych dołącza się do pułkowych grup artylerii pułków pierwszego rzutu.

Katedra Taktyki Artylerii stoi na stanowisku, że takie ugrupowanie artylerii posiada obok stron dodatnich, które zostały już wymienione, także poważne cechy ujemne: pułkowe grupy pułków pierwszego rzutu, które rozmieszcza się w odległości do 7 - 8 km od przedniego skraju, mogą oderwać się od swoich pułków. Dotyczy to szczególnie dywizjonów, które mają być podporządkowane czołowym batalionom. Dywizjony te muszą jak najbardziej "przylgnąć się" do odpowiednich batalionów, ponieważ zadaniem tych dywizjonów jest bezpośrednie działanie na korzyść tych batalionów i to w razie potrzeby ogniem na wprost. W związku z tym, odsunięcie dywizjonów od batalionów o 7 - 8 km, obciążyłby tylko w początkowym okresie, może spowodować poważne trudności w bezpośrednim wsparciu artylerią tych pododdziałów, które tego wsparcia najbardziej potrzebują.

Oprócz tego, istnieją trudności w zapewnieniu odpowiedniej łączności z dywizjonami ze składu pułkowych grup artylerii pułków pierwszego rzutu, co posiada również poważne znaczenie, tym bardziej, że grupy te wykonują najczęściej zadania bezpośrednio przed frontem własnych oddziałów.

W okresie wsparcia ataku, szczególnie jeżeli w pasie natarcia korpusu jest wykonywany wał ogniowy, potrzebna jest znaczna ilość artylerii. Dlatego też należałoby wykorzystać częściowo lub całkowicie artylerię ze składu pułkowych grup również w początkowej części okresu artyleryjskiego wsparcia ataku.

Jest to możliwe tylko wówczas, jeżeli pułkowe grupy artylerii pułków pierwszego rzutu będą rozmieszczone przed dywizyjnymi i korpuśnymi grupami artylerii.

Należy również stwierdzić, że rozmieszczenie pułkowych grup artylerii pułków pierwszego rzutu za dywizyjnymi i korpuśnymi grupami artylerii, które jest podyktowane przede wszystkim dążeniem do przysunięcia do przedniego skraju artylerii szczebli wyższych, wpływa na to tylko w nieznacznym stopniu, bowiem ilość dywizjonów ze składu pułkowych grup artylerii pułków pierwszego rzutu jest bardzo mała w porównaniu z ogólną ilością dywizjonów działających w pasie natarcia korpusu.

W związku z wyżej podanymi argumentami, Katedra Taktyki Artylerii proponuje przyjąć jako zasadnicze następujące ugrupowanie artylerii na podstawie wyjściowej do natarcia /schemat zał. nr 7/: w odległości do 1,5 km od przedniego skraju - moździerze, bez względu na przynależność do grup; od 1,5 - 2 km do 6 - 8 km od przedniego skraju dywizyjne grupy i korpuśna grupa artylerii, z tym, że haubice wchodzące w skład artylerii wsparcia dołączonej do tych grup rozmieszcza się najbliżej przedniego skraju, na głębokość od 1,5 - 2 do 3 - 4 km, zaś artyleria stanowiąca trzon grup oraz armaty rozmieszcza się głębiej. Pułkowe grupy artylerii rozmieszcza się wewnątrz ugrupowania dywizyjnych grup artylerii za haubicową artylerią wsparcia - w odległości około 3 - 5 km od przedniego skraju. Czołgi i działa pancerne strzelające z zakrytych stanowisk ogniowych, dołącza się do dywizyjnych grup artylerii.

Takie ugrupowanie artylerii odpowiada wymaganiom współczesnej walki : uwzględnia ono donośność sprzętu artylerii, konieczność działania artylerii wsparcia na jak największą głębokość, zbliża pułkowe grupy artylerii do odpowiednich pułków piechoty i sprzyja szybkiemu przesunięciu dywizjonów podporządkowanych poszczególnym batalionom piechoty oraz daje możność rozśrodkowanego rozmieszczenia artylerii.

Stroną ujemną tego rozwiązania jest przede wszystkim rozmieszczenie pułkowych grup artylerii wewnątrz dywizyjnych grup, w wyniku czego zostają one rozdzielone na dwie części : jedną stanowi artyleria wsparcia - znajduje się ona przed pułkowymi grupami artylerii, zaś druga - trzon dywizyjnej grupy artylerii, który jest rozmieszczony za pułkowymi grupami. W związku z tym mogą wystąpić pewne trudności, głównie w kierowaniu ogniem dywizyjnej grupy artylerii. Trudności te jednak są do przezwyciężenia przy odpowiedniej organizacji kierowania ogniem dywizyjnej grupy artylerii, zaś zalet tego wariantu ugrupowania artylerii jest tak dużo, że winien on być przyjęty jako zasadniczy.

Oprócz wymienionych wariantów rozmieszczenia artylerii możliwy jest jeszcze trzeci wariant /schemat - zał. nr 8/: w odległości 1,5 km od przedniego skraju pułkowe grupy artylerii ; za nimi dywizyjne grupy i korpuśna grupa artylerii. Głębokość rozmieszczenia tych grup jest zależna od ich składu i musi zapewnić im wykonanie określonych zadań. Artylerię wsparcia dołączoną do poszczególnych grup rozmieszcza się przed artylerią stanowiącą trzon danych grup. Czołgi i działa pancerne strzelające z zakrytych stanowisk ogniowych należałoby w tym wypadku dołączyć do dywizyjnych grup artylerii. Zaletą tego rozwiązania jest przybliżenie pułkowych grup artylerii do przedniego skraju, powoduje to jednak oddalenie artylerii wsparcia od przedniego skraju, a tym samym zmniejsza głębokość, na którą może ona działać.

Takie ugrupowanie artylerii jest najbardziej korzystne, gdy pas natarcia korpusu jest szeroki /artyleria posiada więcej miejsca do rozwinięcia/ oraz w wypadku, jeżeli korpus otrzyma małą ilość artylerii wsparcia.

Stanowiska ogniowe i punkty obserwacyjne artylerii oraz czołgów winny być rozbudowane pod względem przeciwatomowym i jak najstaranniej zamaskowane. Rozbudowa stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych pod względem przeciwatomowym wymaga znacznego nakładu sił i środków. Artyleria nie będzie w stanie wykonać wszystkich prac we własnym zakresie i będzie potrzebowała pomocy ze strony wojsk inżynieryjnych, przede wszystkim jeżeli chodzi o instruktorów i maszyny inżynieryjne.

Obowiązkiem dowódcy artylerii korpusu jest ustalenie ilości i rodzaju prac związanych z rozbudową stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych, zakresu pomocy, jaką winny udzielić artylerii wojska inżynieryjne oraz zreferowanie tych danych dowódcy korpusu. Do obowiązków dowódcy i sztabu artylerii korpusu należy również kontrola rozbudowy i urządzenia punktów obserwacyjnych i stanowisk artylerii.

b/ Przesunięcia artylerii.

Natarcie korpusu armijnego wymaga nieprzerwanego wsparcia zmasowanym i ześrodkowanym ogniem artylerii na całą głębokość zadania. Ponieważ zasięg ognia artylerii oraz zasięg obserwacji jest ograniczony, zatem aby zapewnić ciągłość wsparcia działań piechoty i czołgów artyleria musi zmieniać stanowiska ogniowe i punkty obserwacyjne, przesuwać je do przodu, stosownie do ruchu piechoty i czołgów. We współczesnych warunkach walki zadanie to jest tym trudniejsze, że walkę cechuje duże tempo prowadzenia działań i szybka zmiana sytuacji.

Kolejność i sposób przesunięcia artylerii zależy przede wszystkim od przebiegu walki i rozmieszczenia artylerii na podstawie wyjściowej do natarcia. W podanym w referacie pierwszym i drugim wariancie rozmieszczenia artylerii, artyleria powinna przesuwać się w niżej podanej kolejności.

W pierwszej kolejności, po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania ataku, rozpoczynają przesunięcia pułkowe grupy artylerii pułków pierwszego rzutu korpusu, z tym, że na czele kolumn przesuwają się dywizjony przewidziane do podporządkowania batalionom piechoty.

Pułkowe grupy artylerii pułków drugiego rzutu korpusu powinny rozpocząć przesunięcie z takim wyliczeniem, aby zdążyły rozwinąć się na nowych stanowiskach ogniowych dla zabezpieczenia wprowadzenia do walki pułków drugiego rzutu, których działanie zabezpieczają. W przeciętnych warunkach będą mogły one wziąć udział w artyleryjskim wsparciu ataku. Pułkowe grupy artylerii pułków pierwszego rzutu i drugiego rzutu dywizji wykonują pierwsze przesunięcie zazwyczaj całością sił.

Dywizyjne grupy artylerii powinny rozpoczynać przesunięcia już po opanowaniu pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela. Grupy te przesuwają się częściami. Część artylerii posuwa się do rejonu nowych stanowisk ogniowych w celu zabezpieczenia walki o przełamanie trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela, zaś część prowadzi w dalszym ciągu ogień z dawnych stanowisk ogniowych, zwalczając między innymi moździerze nieprzyjaciela.

Korpuśna grupa artylerii rozpoczyna przesunięcia po zakończeniu okresu wsparcia ataku ; przesunięcia wykonuje brygadami. W poszczególnych wypadkach część korpuśnej grupy artylerii powinna zaczynać przesunięcia już po opanowaniu pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela.

W toku walki w głębi obrony nieprzyjaciela artyleria wykonuje przesunięcia przez zastępowanie : poszczególne grupy wykonują przesunięcie częściami ; każda część przesuwa się nie do rejonu stanowisk ogniowych zajmowanych przez drugą część grupy, lecz do innego rejonu, położonego bliżej czołowych pododdziałów piechoty i czołgów, ponieważ w toku przesunięcia piechota i czołgi oddalają się już od poprzednio zajmowanej rubieży.

W proponowanym przez Katderę Taktyki Artylerii trzecim wariancie ugrupowania artylerii, zmianie uległoby przesunięcie pułkowych grup artylerii pułków pierwszego rzutu :

pierwsze rozpoczęłyby przesunięcia dywizjony przeznaczone do podporządkowania czołowym batalionom piechoty - po opanowaniu czołowych punktów oporu nieprzyjaciela na pierwszej pozycji. Pozostałe dywizjony ze składu pułkowych grup artylerii mogłyby rozpocząć przesunięcie po opanowaniu pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela a nawet później, jednak pod warunkiem, że zdążą rozwinąć się na nowych stanowiskach ogniowych w celu zabezpieczenie walki o przełamanie trzeciej pozycji obrony nieprzyjaciela. Pozostałe przesunięcia artylerii - jak w pierwszym i drugim wariancie.

IV. ARTYLERYJSKO - PRZECIWLOTNICZA OSŁONA WOJSK.

Znaczenie obrony przeciwlotniczej, a tym samym i artylerii przeciwlotniczej, która jest jednym z zasadniczych środków obrony przeciwlotniczej - wzrosło wyraźnie w obecnym okresie ze względu na możliwości wykonania napadu atomowego przez lotnictwo nieprzyjaciela.

Organizacja artyleryjskiej obrony przeciwlotniczej w korpusie armijnym w natarciu polega przede wszystkim na :

- ustaleniu obiektów do osłony ;
- zorganizowaniu grup artylerii przeciwlotniczej i postawieniu im zadań ;
- zorganizowaniu przesunięć artylerii przeciwlotniczej;
- zorganizowaniu współdziałania wewnątrz artylerii przeciwlotniczej korpusu, z artylerią przeciwlotniczą szczebla wyższego oraz innymi środkami obrony przeciwlotniczej, a przede wszystkim z lotnictwem.

Aby zmniejszyć straty, jakie mogłyby wyniknąć wskutek użycia przez nieprzyjaciela broni atomowej, własne oddziały rozmieszczają się na podstawie wyjściowej na znacznej powierzchni. Dlatego też bardzo ważne jest, aby nie rozpraszać wysiłku artylerii przeciwlotniczej, ale skupić go na najważniejszych i najczulszych elementach ugrupowania bojowego korpusu. Osłona winna obejmować przede wszystkim :

- ugrupowanie bojowe dywizji pierwszego rzutu korpusu, a szczególnie dywizji nacierającej na kierunku głównego uderzenia;

- rejon rozmieszczenia dywizji drugiego rzutu korpusu ;
- rejon, w którym jest rozmieszczona główna masa artylerii ;
- odwody korpusu ;
- stanowisko dowodzenia korpusu.

W toku natarcia najsilniejszej osłony przeciwlotniczej wymaga ugrupowanie bojowe korpusu armijnego podczas dołamywania głównego pasa obrony nieprzyjaciela i w toku przełamania drugiego pasa jego obrony oraz w czasie odpierania kontrataków i przeciwuderzeń nieprzyjaciela, które zazwyczaj poprzedza i wspiera uderzenie lotnictwa przy zastosowaniu broni atomowej.

W celu jak najściślejszego współdziałania artylerii przeciwlotniczej z wojskami, które ona osłania i zapewnienia odpowiedniego dowodzenia artylerią przeciwlotniczą - organizuje się grupy artylerii przeciwlotniczej na szczeblu od dywizji wzwyż. Na szczeblu dywizji piechoty organizuje się dywizyjną grupę artylerii przeciwlotniczej /DGAPlot/, zaś na szczeblu korpusu armijnego - korpuśną grupę artylerii przeciwlotniczej /KGAPlot/.

Zadaniem dywizyjnej grupy artylerii przeciwlotniczej jest osłona ugrupowania bojowego dywizji przed uderzeniami lotnictwa nieprzyjaciela. W skład dywizyjnej grupy artylerii wchodzi organiczna artyleria przeciwlotnicza dywizji /z wyjątkiem artylerii przeciwlotniczej pułków piechoty/ oraz artyleria przydzielona - w ilości 1 - 2 pułki artylerii przeciwlotniczej małokalibrowej i średniokalibrowej. Dowódcą dywizyjnej grupy artylerii przeciwlotniczej jest najstarszy dowódca spośród dowódców artylerii przeciwlotniczej wchodzącej w skład grupy.

Dowódca dywizyjnej grupy artylerii przeciwlotniczej otrzymuje zadania od zastępcy dowódcy artylerii dywizji do spraw artylerii przeciwlotniczej.

Zadaniem korpuśnej grupy artylerii przeciwlotniczej jest osłona :

- punktów dowodzenia i odwodów specjalnych korpusu na podstawie wyjściowej i w toku natarcia ;
- urządzeń tyłowych ;
- dróg dowozu i ewakuacji o znaczeniu korpuśnym;

- ważniejszych przepraw i mostów.

Korpuśną grupę artylerii przeciwlotniczej organizuje się z artylerii organicznej korpusu oraz artylerii przeciwlotniczej z Odwodu Naczelnego Dowództwa, przydzielonej do korpusu. W skład korpuśnej grupy artylerii przeciwlotniczej wchodzi do dwóch pułków artylerii przeciwlotniczej.

V. PRACA DOWODCY I SZTABU ARTYLERII KORPUSU.

A. W okresie organizacji i planowania natarcia.

1/ W czasie podejmowania decyzji przez dowódcę korpusu.

Zasadniczym zadaniem dowódcy i sztabu artylerii korpusu w czasie podejmowania decyzji przez dowódcę korpusu jest przygotowanie referatu dla dowódcy korpusu. Referat dowódcy artylerii korpusu powstaje w wyniku analizy zadania i oceny położenia, dokonywanej przez dowódcę artylerii korpusu oraz w wyniku pracy sztabu artylerii korpusu, który przygotowuje szereg materiałów pomocniczych.

Podstawę do referatu przygotowywanego dla dowódcy korpusu stanowią :

- zadanie korpusu i zamiar dowódcy korpusu ;
- zadanie, jakie postawił artylerii korpusu dowódca artylerii armii /ewentualnie dokumenty otrzymane ze sztabu artylerii armii/;
- dane o aktualnym położeniu;
- dane z rozpoznania o nieprzyjacielu.

Referat dowódcy artylerii korpusu dla dowódcy korpusu winien ujmować wszystkie zagadnienia, które mogą interesować dowódcę korpusu. Dlatego trudno jest ustalić niezmienny wzór referatu, gdyż jego treść będzie zależała od szeregu zmiennych czynników. Układ referatu może być następujący :

- zadanie artylerii otrzymane od dowódcy armii i dowódcy artylerii armii ;
- zadania wykonywane przez artylerię wyższych szczebli na korzyść korpusu;

- skład bojowy artylerii, jej stan i możliwości ogniowe, możliwości artylerii w zwalczaniu środków napadu atomowego nieprzyjaciela ;
- najdogodniejszy podział artylerii między dywizję, wynikająca z tego podziału gęstość artylerii na poszczególnych kierunkach i możliwy skład grup artylerii;
- sposób użycia artylerii /moździerzy/ drugiego rzutu ;
- skład, dowódca i zadania korpuśnej grupy artylerii;
- skład, dowódca i zadania odwodu artyleryjskiego korpusu ;
- propozycje dotyczące użycia czołgów i dział pancernych dla strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych;
- propozycje dotyczące rozmieszczenia i przesunięcia artylerii;
- skład i sposób użycia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego korpusu ;
- organizacja artyleryjsko - przeciwlotniczej osłony wojsk ;
- propozycje co do organizacji współdziałania artylerii z innymi rodzajami wojsk oraz z lotnictwem i pododdziałami napadu atomowego ;
- organizacja dowodzenia artylerią i kierowanie jej ogniem ;
- zabezpieczenie w amunicję i przypuszczalne jej zużycie w czasie walki ;
- potrzeby w zakresie pomocy wojsk inżynieryjnych dla artylerii ;
- możliwe terminy gotowości artylerii /oddzielnie dla artylerii przeciwlotniczej i naziemnej/;

Forma referatu powinna być jak najbardziej prosta i poglądowa. Najczęściej będzie on wykonany na mapie - z dołączonymi obliczeniami.

W czasie <u>rekonesansu dowódcy korpusu</u>, dowódca artylerii korpusu jest obowiązany na żądanie dowódcy korpusu pokazać w terenie zadania postawione artylerii korpusu przez dowódcę

artylerii armii/ które są widoczne w terenie/ oraz zadania wykonywane na korzyść korpusu przez artylerię ze szczebla wyższego i sąsiadów. Winien on także przedstawić dowódcy korpusu możliwości najbardziej celowego wykorzystania ognia artylerii z uwzględnieniem zadań wykonywanych przez broń atomową.

1/ Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu po powzięciu przez dowódcę korpusu decyzji do natarcia.

Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu po powzięciu decyzji przez dowódcę korpusu obejmuje następujące podstawowe czynności :

- rekonesans dowódcy artylerii korpusu i postawienie przez niego zadań ;
- wydanie niezbędnych zarządzeń, dotyczących przegrupowań i wprowadzenia artylerii w rejon stanowisk ogniowych, prac topograficznych, rozpoznania i wstrzeliwania ;
- opracowanie dokumentacji i zapoznanie podwładnych z jej treścią ;
- kontrolę i pomoc podwładnym.

Rekonesans dowódcy artylerii korpusu odbywa się po rekonesansie dowódcy korpusu. Dowódca artylerii korpusu jest już zapoznany z terenem, otrzymał zadania od dowódcy korpusu, a sztab artylerii korpusu dostarczył mu materiały potrzebne na rekonesansie.

Celem rekonesansu dowódcy artylerii korpusu jest zapoznanie dowódców artylerii z terenem, obroną nieprzyjaciela, ugrupowaniem wojsk własnych oraz ustalenie i postawienie zadań podległym dowódcom artylerii.

W skład grupy rekonesansowej powinni wejść :

- szef wydziału operacyjnego i szef wydziału rozpoznawczego sztabu artylerii korpusu oraz szef łączności artylerii korpusu ;
- dowódcy artylerii dywizji, dowódca korpuśnej grupy artylerii i dowódca odwodu artyleryjskiego korpusu;
- dowódca artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego korpusu ;

- dowódca korpuśnej grupy artylerii przeciwlotniczej.

Rekonesans przeprowadza się skrycie z uprzednio obranych punktów terenowych. Na poszczególnych punktach pracy, dowódca artylerii korpusu :

- zapoznaje uczestników rekonesansu z terenem oraz koduje go i podaje swoje dozory ;
- określa charakter terenu po stronie nieprzyjaciela i jego wpływ na użycie artylerii ;
- ustala strukturę i charakter obrony nieprzyjaciela oraz jego ugrupowanie, system ognia i zapory ;
- zapoznaje z ugrupowaniem i zadaniami wojsk własnych;
- ustala miejsce rozmieszczenia elementów ugrupowania bojowego i organizuje dowodzenie.

Na zakończenie rekonesansu, dowódca artylerii korpusu daje podwładnym te zadania, których nie postawił na poszczególnych punktach pracy ; ponadto daje on wytyczne dotyczące wstrzeliwania, dowiązania topograficznego, przegrupowania i zabezpieczenia bojowego artylerii.

Omawiając zagadnienia związane z obroną przeciwatomową, dowódca artylerii korpusu winien podać :

- zadania artylerii w obronie przeciwatomowej /zwalczanie artylerii atomowej i innych naziemnych środków napadu atomowego oraz lotnictwa nieprzyjaciela/;
- kolejność i zakres prac związanych z inżynieryjną rozbudową rejonu stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych artylerii;
- kolejność i sposób powiadmiania wojsk o możliwości wykonania napadu atomowego przez nieprzyjaciela ;
- środki w celu likwidacji napadu atomowego nieprzyjaciela.

Po zakończeniu rekonesansu, dowódca artylerii korpusu zapoznaje szefa sztabu z treścią zadań i zarządzeń wydanych w czasie rekonesansu /w wypadku, jeśli szef sztabu nie był obecny na rekonesansie/ oraz daje mu wytyczne dotyczące treści, formy i terminów opracowania dokumentów, a w szczególności - rozkazu bojowego artylerii z załącznikami. Na podstawie zarządzeń dowódcy, szef sztabu organizuje pracę sztabu.

Najważniejszymi dokumentami jakie opracowuje sztab artylerii korpusu w natarciu, są : rozkaz bojowy dowódcy artylerii korpusu, plan artyleryjskiego natarcia w formie graficznej i mapa kierowania ogniem.

Przy planowaniu artyleryjskiego natarcia w warunkach zastosowania broni atomowej wyłaniają się nowe zagadnienia, które dotychczas nie zostały jeszcze w pełni ustalone. Katedra Taktyki Artylerii chciałaby wysunąć i poddać pod dyskusję dwa zagadnienia :

a/ Przy planowaniu zadań artylerii na okres artyleryjskiego przygotowania ataku należy również uwzględnić zadania dla artylerii na wypadek, gdyby nastąpiły przesunięcia punktu zerowego wybuchu atomowego. W tym celu należy wyznaczyć odcinki dla obezwładnienia również w rejonach, które mają być objęte działaniem środków atomowych. Katedra Taktyki Artylerii uważa, że należy je przydzielać przede wszystkim tym dywizjonom, które mają jako zasadnicze zadanie obezwładnienie nieprzyjaciela w mniej ważnych rejonach, tak aby w razie potrzeby mogły one przenieść ogień do odcinków w rejonie wybuchu atomowego.

Ognie zaplanowane na wypadek przesunięcia się punktu zerowego wybuchu atomowego należy oznaczyć oddzielnymi numerami ; można je objąć wspólną nazwą /podobnie jak ognie zmasowane/, aby ułatwić ich wywołanie.

b/ Drugie zagadnienie, które może podlegać dyskusji, to zagadnienie dotyczące ustalenia obiektów do obezwładnienia położonych za pierwszą pozycją obrony nieprzyjaciela, a przede wszystkim na jego drugiej pozycji. Zagadnienie to jest szczególnie ważne w obecnym okresie ze względu na to, że gęstość artylerii kształtuje się raczej niżej kiedyś przyjmowanych gęstości, a czas trwania artyleryjskiego

przygotowania ataku uległ skróceniu. Z tego względu artyleria winna w czasie artyleryjskiego przygotowania ataku obezwładnić siły żywe i środki ogniowe nieprzyjaciela rozmieszczonena pierwszej pozycji obrony i tylko ważniejsze obiekty w głębi głównego pasa. A zatem, ustalając cele dla artylerii na drugiej pozycji należy wyznaczyć jej przede wszystkim rejony rozmieszczenia odwodów /drugich rzutów/ pułków pierwszego rzutu nieprzyjaciela. Wymaga to oczywiście starannego rozpoznania obrony nieprzyjaciela.

Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu w okresie przygotowania natarcia nie kończy się na opracowaniu odpowiednich dokumentów i przekazaniu ich podwładnym.

Niezmiernie ważnym obowiązkiem dowódcy i sztabu artylerii korpusu jest kontrola pracy podwładnych w zakresie organizacji i planowania artyleryjskiego natarcia oraz udzielenia im konkretnej pomocy.

B. <u>Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu w czasie natarcia.</u>

1. <u>Atomowe i artyleryjsko - lotnicze przygotowanie ataku.</u>

Atomowe i artyleryjsko - lotnicze przygotowanie ataku będzie zazwyczaj poprzedzone wypadami lub rozpoznaniem walką, które będą miały na celu przede wszystkim stwierdzenie obecności wojsk nieprzyjaciela na pierwszej pozycji obrony.

Dowódca artylerii i sztab artylerii korpusu winni obserwować i zbierać dane o działaniu pododdziałów dokonujących wypadów i rozpoznania walką. W wypadku stwierdzenia, że nieprzyjaciel wycofał się z poszczególnych pozycji obrony, wojska własne natychmiast opanowują te pozycje i nawiązują styczność z nieprzyjacielem.

Artyleria wykonuje ognie w celu wzbronienia nieprzyjacielowi wycofania się. Dowódca i sztab artylerii korpusu winni dokonywać odpowiednich zmian w planie artyleryjskiego natarcia i zawiadamiać o nich podwładnych.

W czasie atomowego i artyleryjsko - lotniczego przygotowania ataku dowódca artylerii korpusu znajduje się na swoim punkcie obserwacyjnym rozmieszczonym w pobliżu punktu obserwacyjnego dowódcy korpusu. Przy dowódcy artylerii

korpusu znajdują się co oficerowie sztabu artylerii korpusu, którzy pomagają mu w pracy na punkcie obserwacyjnym /zazwyczaj szef wydziału operacyjnego i szef wydziału rozpoznawczego sztabu artylerii korpusu, szef łączności artylerii korpusu/.

Dowódca i sztab artylerii korpusu obserwują przebieg artyleryjskiego przygotowania ataku. Sztab artylerii korpusu zbiera dane o skutkach artyleryjskiego przygotowania ataku, opracowuje je i przedstawia dowódcy artylerii korpusu, który winien być w stałej gotowości do zameldowania tych danych dowódcy korpusu.

W wypadku, jeżeli atomowe przygotowanie ma być wykonane w toku lub po artyleryjskim przygotowaniu ataku, sztab artylerii korpusu winien dopilnować, aby oddziały i poddziały artylerii przeprowadziły w odpowiednim czasie ukrycie stanu osobowego artylerii i odpowiednio zabezpieczyły sprzęt.

2. <u>Etap wykonania przez korpus zadania bliższego.</u>

Drugi z kolei okres artyleryjskiego natarcia - wsparcie ataku - posiada własną specyfikę różniącą go od poprzedniego okresu. Cechuje go ruch naprzód ognia i sprzętu artylerii oraz ruch do przodu piechoty i czołgów po osłoną tego ognia.

W tym okresie dowodzenie artylerią obejmuje, oprócz czynności wymienionych uprzednio, to jest kontroli zadań wykonywanych przez artylerię i stawiania artylerii dodatkowych zadań - regulowanie przeniesienia ognia i przesunięć artylerii.

Przesunięcia artylerii, chociaż zawczasu zaplanowane i przygotowane, wymagają jednak wnikliwej kontroli ze strony dowódcy i sztabu artylerii korpusu, gdyż jakakolwiek zwłoka w przesunięciu artylerii powoduje, po pierwsze, osłabienie ognia artylerii, a po drugie - konsekwentnie pociąga za sobą opóźnienie w przesunięciach artylerii szczebli wyższych.

Artyleria powinna przesuwać się w szyku rozczłonkowanym, aby uniknąć poważniejszych strat w wypadku napadu atomowego nieprzyjaciela.

Na przesunięcia artylerii mogą wpłynąć ujemnie odcinki terenu o dużym natężeniu promieniowania. Dlatego też artyleria powinna prowadzić pomiary natężenia promieniowania; odcinki terenu o zbyt dużym natężeniu promieniowania należy przekraczać w szybkim tempie, względnie szukać dróg obejścia.

Kierowanie ogniem artylerii w okresie wsparcia ataku jest zagadnieniem skomplikowanym. W tym okresie artyleryjskiego natarcia wykonuje się przed frontem nacierających pułków wał ogniowy lub kolejne ześrodkowania ognia, w których bierze udział tylko nieznaczna ilość dywizjonów ze składu pułkowych grup artylerii; w wykonaniu tych ogni bierze udział przeważnie artyleria ze składu dywizyjnych grup artylerii oraz artyleria wsparcia dołączona do tych grup. Dlatego dowódca pułkowej grupy artylerii powinien posiadać styczność ze wszystkimi dywizjonami, które biorą udział w wykonaniu wału ogniowego /KZO/ w pasie natarcia pułku.

Przenoszenie ognia z głównych rubieży wału ogniowego /kolejnych ześrodkowań ognia/ powinno nastąpić na rozkaz dowódców pułków, a niekiedy nawet dowódców batalionów, z wyjątkiem pierwszej rubieży, z której ogień powinno się przenosić na rozkaz dowódcy dywizji.

Takie regulowanie przeniesienia ognia ma swoje cechy dodatnie i ujemne : z jednej strony ogień artylerii będzie bardziej dostosowany do konkretnej sytuacji poszczególnych oddziałów i pododdziałów, jednak z drugiej strony ogień ten może ulec pewnemu rozdrobnieniu.

W toku natarcia sztab artylerii korpusu winien ze szczególną uwagą śledzić przygotowanie nieprzyjaciela do kontrataku. Jeżeli takie przygotowanie zostanie stwierdzone, dowódca artylerii korpusu winien wydać - na podstawie decyzji dowódcy korpusu - niezbędne zarządzenia w celu zabezpieczenia odparcia kontrataku oraz ograniczenia do minimum skutków ewentualnego napadu atomowego nieprzyjaciela.

Jeżeli nieprzyjaciel wykona napad atomowy, dowódca i sztab artylerii korpusu winni :

- ustalić dokładnie położenie ; jeżeli zajdzie potrzeba, należy uzupełnić lub odtworzyć odpowiednie grupy artylerii na głównym kierunku przez użycie odwodu artyleryjskiego korpusu ;

- wysunąć na zagrożony kierunek w razie potrzeby artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu i obramować ogniem artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych /głównie stałymi ogniami zaporowymi/ rejon, na który nieprzyjaciel wykonał uderzenie atomowe ;
- zorganizować rozpoznanie natężenia promieniowania terenu ;
- przywrócić dowodzenie i łączność ;
- zorganizować prace ratunkowe.

Napad atomowy nie może być w żadnym wypadku przyczyną zaprzestania działań bojowych artylerii.

W tym etapie walki dużego wysiłku od dowódcy artylerii i sztabu artylerii korpusu wymaga również dowodzenie artylerią dla zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugiego rzutu korpusu. Działanie artylerii podczas wprowadzenia do walki drugiego rzutu korpusu zostało zaplanowane jeszcze w okresie organizacji natarcia, jednakże w toku natarcia mogą zajść takie okoliczności, które stworzą konieczność wprowadzenia poprawek lub zmian do planu natarcia artyleryjskiego oraz zorganizowania działania artylerii zgodnie z sytuacją, jaka się wytworzyła.

Obowiązkiem sztabu artylerii korpusu jest stałe zbieranie wiadomości o położeniu /szczególnie o stopniu obsadzenia przez nieprzyjaiela poszczególnych pozycji obrony, rozmieszczeniu i ruchu odwodów nieprzyjaciela, zadaniach wykonywanych przez własną artylerię, jej przesunięciach, ilości artylerii, która może zabezpieczyć walkę w danym momencie i td. /opracowanie tych wiadomości i przekazywanie ich dowódcy artylerii korpusu. Dowódca artylerii korpusu winien być gotów do zwięzłego przedstawienia dowódcy korpusu swych wniosków dotyczących położenia wojsk własnych/ ze szczególnym uwzględnieniem artylerii/ i nieprzyjaciela oraz propozycji dotyczących użycia artylerii dla zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugiego rzutu korpusu.

Po powzięciu decyzji przez dowódcę korpusu i wydaniu przez niego rozkazów, dowódca artylerii korpusu winien zabezpieczyć wykonanie decyzji dowódcy korpusu w zakresie użycia artylerii. Sztab artylerii korpusu armijnego powinien

przekazać wykonawcom zarządzenia i rozkazy dowódcy artylerii korpusu oraz skontrolować ich wykonanie.

Pracę dowódcy i sztabu artylerii korpusu winna cechować w tym etapie walki szczególna szybkość oraz skrócone rozkazodawstwo /przeważnie rozkazy szczególne/. Ze względu na ograniczoną ilość czasu i konieczność pozostawienia jak największej ilości czasu na pracę podwładnych, dowódca artylerii korpusu będzie zazwyczaj stosował metodę przekazywania zadań podwładnym przez wyjeżdżających do nich oficerów sztabu artylerii korpusu.

W toku natarcia dowódca artylerii korpusu zmienia punkty obserwacyjne zgodnie ze zmianą punktów obserwacyjnych przez dowódcę korpusu ; stanowisko dowodzenia artylerii korpusu przesuwa się razem ze stanowiskiem dowodzenia korpusu.

3. <u>Etap wykonania przez korpus zadania następnego.</u>

Najważniejszym zadaniem dowódcy i sztabu artylerii korpusu w tym etapie walki jest zapewnienie odpowiedniego użycia artylerii dla zabezpieczenia przełamania drugiego pasa obrony nieprzyjaciela. Działanie artylerii zależy od sposobu działania korpusu w celu przełamania drugiego pasa. Drugi pas obrony nieprzyjaciela winien być w zasadzie opanowany z marszu, przy czym działanie oddziałów w celu opanowania tego pasa może być poprzedzone uderzeniem atomowym. Na korzyść tych oddziałów będzie działała w pierwszym rzędzie ich artyleria organiczna i przydzielona, jednakże w walce o przełamanie drugiego pasa może wziąć udział również część artylerii ze składu korpuśnej grupy artylerii - z nowych stanowisk ogniowych. Dowódca artylerii korpusu stawia w tym wypadku zadania korpuśnej grupie artylerii i kontroluje ich wykonanie.

Jeżeli przełamanie drugiego pasa z marszu nie miało powodzenia, korpus przełamuje zazwyczaj drugi pas po przygotowaniu w ograniczonym czasie. Dowódca artylerii korpusu winien na żądanie dowódcy korpusu zaproponować użycie artylerii dla zabezpieczenia przełamania drugiego pasa, a po powzięciu decyzji przez dowódcę zorganizować działanie artylerii

w jak najkrótszym czasie i przy jak najmniej skomplikowanym przegrupowaniu artylerii. W tym wypadku artyleria poprzedza zazwyczaj atak piechoty i czołgów wykonując krótką 5 - 10 minutową nawałę ogniową, a następnie wspiera atak systemem kolejnych ześrodkowań ognia, względnie zabezpiecza działanie piechoty i czołgów wykonując ześrodkowania ognia na żądanie dowódców pododdziałów oraz ogień zmasowany.

4. Etap wykonania przez korpus zadania dnia.

Praca dowódcy i sztabu artylerii korpusu nie różni się w tym etapie walki korpusu w zasadzie od pracy wykonywanej w poprzednim etapie. Do najważniejszych obowiązków będzie należało zorganizowanie działań artylerii i stawianie dodatkowych zadań artylerii w zakresie :

- wzbronienia nieprzyjacielowi wycofania wojsk ;
- zabezpieczenia pościgu za nieprzyjacielem ;
- zabezpieczenia zniszczenia okrążonych zgrupowań nieprzyjaciela ;

Dowódca i sztab artylerii korpusu przed zapadnięciem zmroku - w celu zabezpieczenia kierowania ogniem i skuteczności ognia w nocy - powinni :

podciągnąć artylerię możliwie jak najbliżej do ugrupowania bojowego piechoty oraz wystawić dozory umożliwiające marsz w nocy ;

- zorganizować rozpoznanie z wysuniętych punktów obserwacyjnych rozmieszczonych w ugrupowaniu bojowym piechoty;
- skontrolować przygotowanie oświetlenia terenu.

Po wykonaniu przez korpus zadania dnia, dowódca i sztab artylerii korpusu organizują na podstawie decyzji dowódcy korpusu artyleryjskie zabezpieczenie opanowanej rubieży oraz przygotowują artylerię do dalszych działań.

Przygotowanie artylerii do dalszych działań będzie obejmowało :

- zaopatrzenie jej we wszystkie potrzebne środki materiałowe;
- uzupełnienie strat ;
- odtworzenie odwodu artyleryjskiego korpusu /artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego korpusu/ ;

- przegrupowanie i organizację dowodzenia.

Jeżeli w pasie natarcia korpusu wchodzi w wyłom grupa szybka armii lub Frontu, dowódca i sztab artylerii korpusu kierują ogniem artylerii korpusu na korzyść grupy szybkiej, zgodnie z rozkazami i zarządzeniami dowódcy artylerii armii.

VI. WNIOSKI KONCOWE.

Rozpatrując zagadnienie użycia i działania artylerii w natarciu korpusu armijnego w warunkach użycia broni atomowej, należy podkreślić, że współczesne warunki walki spowodowały powstanie szeregu nowych problemów związanych z taktyką oraz sprzętem artylerii. Do problemów tych należą przede wszystkim :

a/ w taktyce artylerii :

- rozmieszczenie artylerii na podstawie wyjściowej do natarcia - są możliwe trzy rozwiązania. Różnią się one tym, że w jednym wypadku pułkowe grupy artylerii są rozmieszczone przed dywizyjnymi i korpuśnymi grupami artylerii, w drugim wypadku - za nimi, a w trzecim - pułkowe grupy artylerii są rozmieszczone wewnątrz dywizyjnych grup artylerii, z tym, że haubiczna artyleria wsparcia dołączona do dywizyjnych grup artylerii jest rozmieszczona przed pułkowymi grupami artylerii, w odległości od 1,5 - 2 do 3 - 4 km od przedniego skraju ;
- konieczność kontynuowania obezwładnienia obiektów w głębi głównego pasa obrony w formie nawał ogniowych w toku artyleryjskiego wsparcia ataku;
- planowanie zadań artylerii na wypadek, jeżeli nastąpi przesunięcie punktu zerowego wybuchu atomowego; należy wyznaczyć odpowiednie odcinki obezwładnienia i zaplanować je przede wszystkim dla tych dywizjonów, które mają jako zasadnicze zadanie obezwładnienie nieprzyjaciela w mniej ważnych rejonach ;
- ustalenie celów dla artylerii na pozycji odwodów pułkowych nieprzyjaciela ; na okres artyleryjskiego przygotowania ataku nie należy planować ogni na całość transzei i rowów łączących pozycji odwodów pułkowych nieprzyjaciela, a jedynie

na tę część pozycji, gdzie są rozmieszczone odwody /drugie rzuty/ pułków piechoty nieprzyjaciela;

- kierowanie ogniem artylerii w okresie artyleryjskiego wsparcia ataku; dowódca pułkowej grupy artylerii powinien posiadać łączność z dywizjonami ze składu pułkowych i dywizyjnej grupy artylerii, a nawet korpuśnej grupy artylerii, wykonującymi wał ogniowy lub kolejneześrodkowania ognia w pasie natarcia pułku; przeniesienia ognia w ramach wału ogniowego i kolejnychześrodkowań ognia należy regulować na szczeblu pułku piechoty lub nawet niżej ;
- uproszczenie dokumentacji artyleryjskiej ; referat dowódcy artylerii winien być opracowany w formie mapy z legendą z potrzebnymi obliczeniami, pozostałe dokumenty artyleryjskie - przeważnie w formie graficznej;

b/ w sprzęcie artylerii :

- wprowadzenie na uzbrojenie sprzętu o większym niż dotychczas zasięgu, ze względu na konieczność zwalczania naziemnych środków napadu atomowego nieprzyjaciela oraz głębokie rozmieszczenie poszczególnych elementów jego ugrupowania;
- opracowanie i wprowadzenie do etatów pododdziałów dział przeciwpancernych przystosowanych do poruszania się o własnym napędzie, które nadają się doskonale jako działa towarzyszące.

Przy wymienianiu poszczególnych problemów podano pokrótce pogląd na nie Katedry Taktyki Artylerii. Twórcza dyskusja, jaka rozwinie się naokół tych zagadnień, powinna pomóc w ustaleniu poglądów na użycie i działanie artylerii w natarciu korpusu armijnego.

Wykonano w 280 egz.

Rozesłano wg spec.rozdzielnika
uczestnikom II Konferencji Naukowo-Teoretycznej ASG.
druk.Piechowicz,dn.14.10.1955 r.
nr ks. 2518/Wyszk.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
12541

UKŁAD ARTYLERYJSKIEGO PRZYGOTOWANIA I WSPARCIA ATAKU

(jeden z możliwych wariantów)

TAJNE
Egz. Nr.....
Ks. Nr. 3009/w.

/ WARIANT Nr. 1 /

Czas trwania art. przygotowania ataku 35 minut

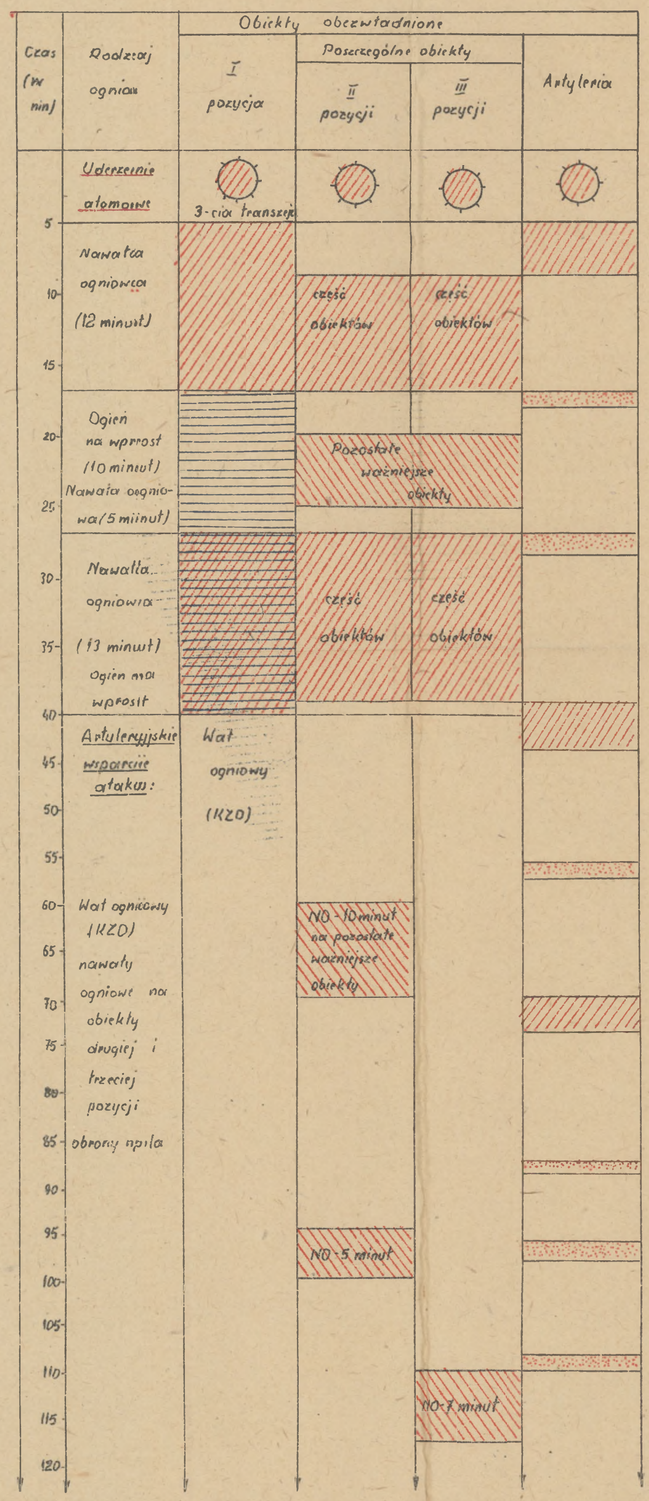

/ WARIANT Nr. 2 /

Czas trwania art. przygotowania ataku - 25 minut

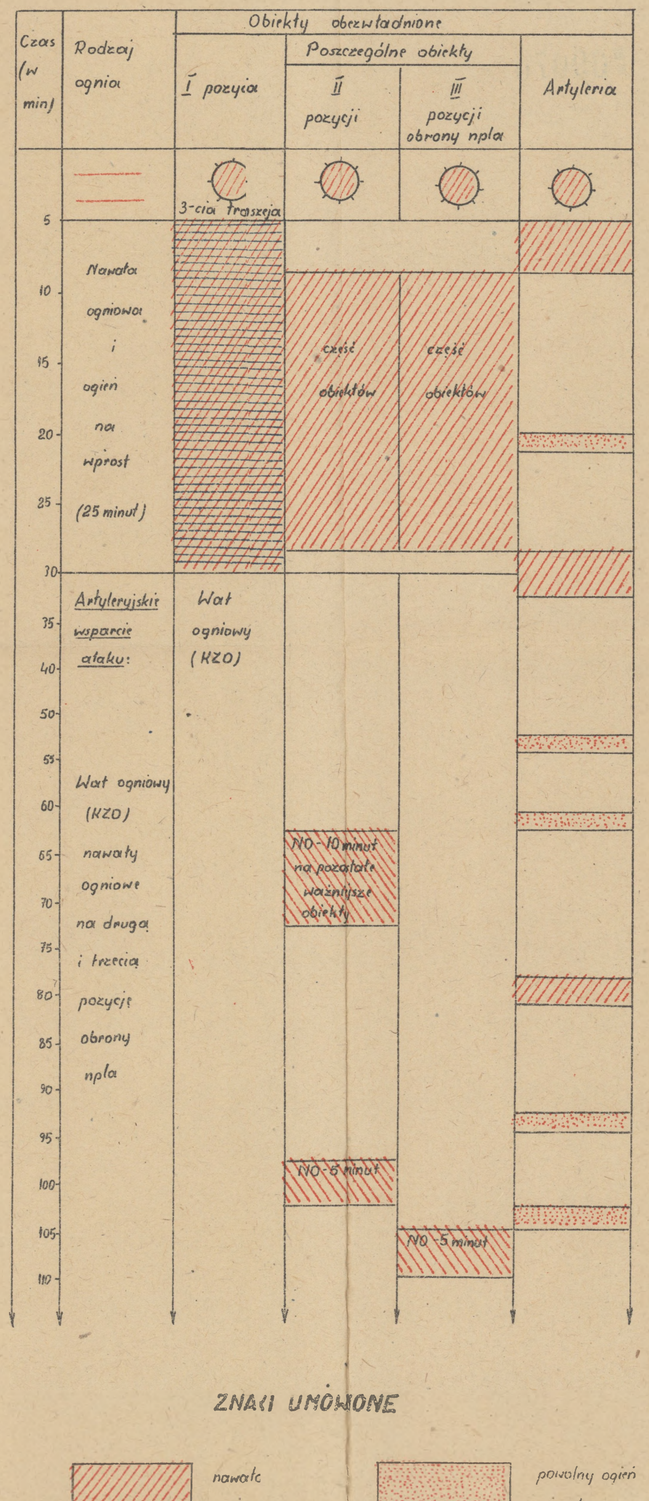

/ WARIANT Nr. 3 /

Czas trwania atomowego i artyleryjskiego przygotowania ataku - 62 min.
Czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku - 50 minut

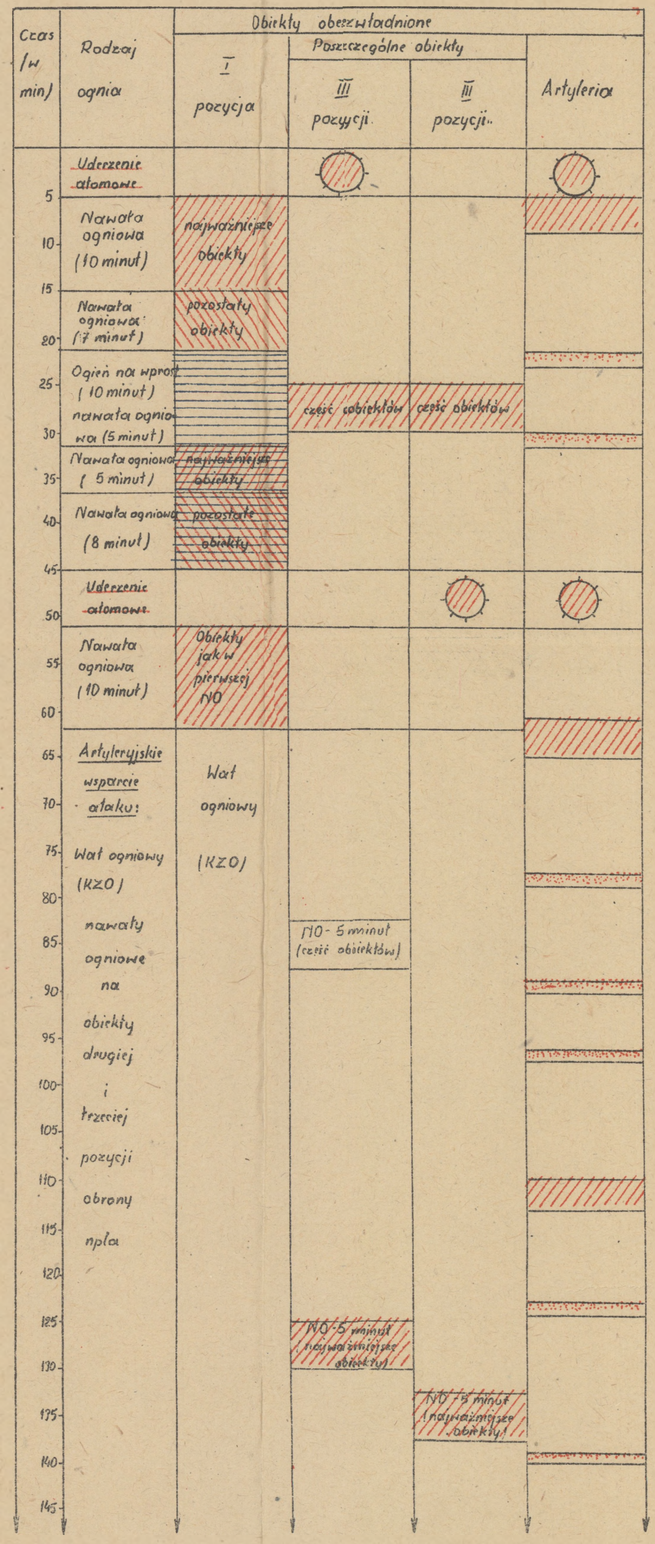

ZNAKI UMOWNE

- nawała ogniowa
- powolny ogień ciągły
- ogień na wprost

ODBITO 280 EGZ
Rozesłano uczestnikom II konferencji
w/g. specjalnego rozdzielnika
ref: pptk. SZPRICER
ryc: Rostkowski dnia 8.11.55r.

ROZMIESZCZENIE ARTYLERII KA NA PODSTAWIE WYJŚCIOWEJ DO NATARCIA

TAJNE

Egz. Nr.....
Ks. Nr. 3008/4

(jeden z wariantów)
schemat nr. 6

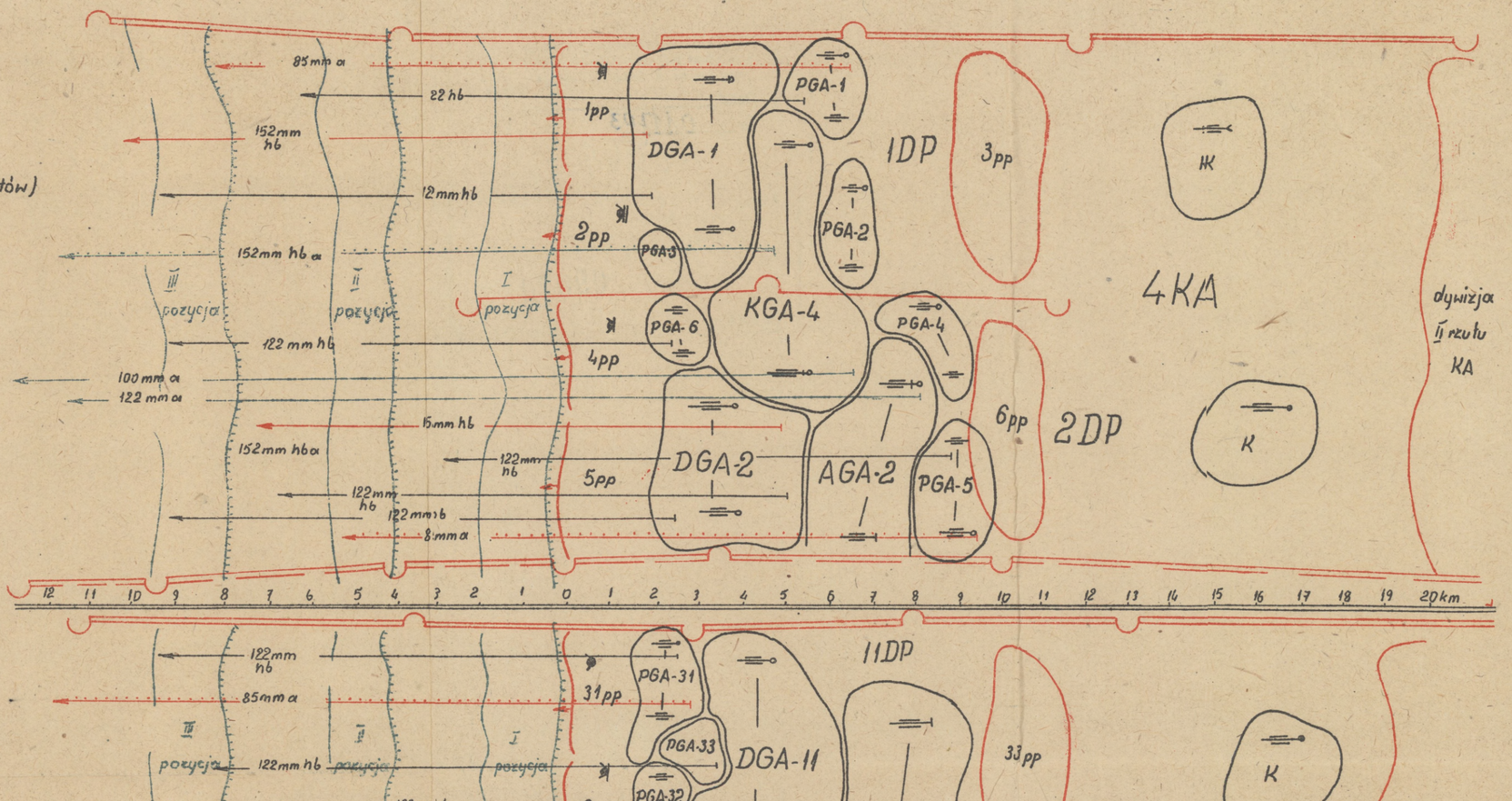

ZNAKI UMÓWIONE

- haubice 122 mm — 122 mm hb
- armaty 85 mm — 85 mm a
- haubice 152 mm — 152 mm hb
- armaty 100 mm — 100 mm a
- armaty 122 mm — 122 mm a
- haubico-armaty 152 mm — 152 mm hb a

(jeden z wariantów)
schemat nr. 8

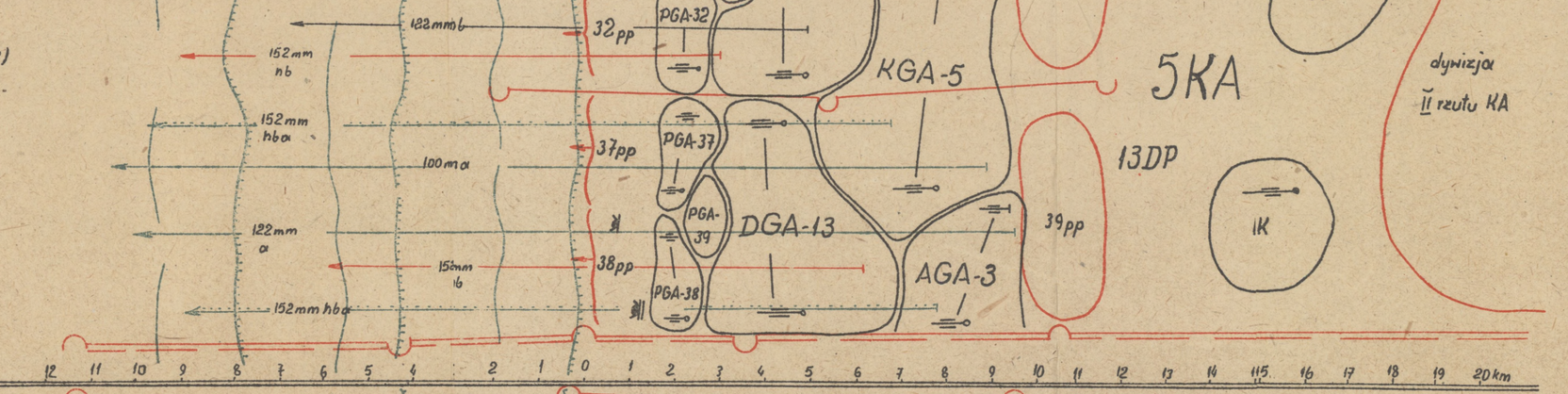

(jeden z wariantów)
schemat nr. 7

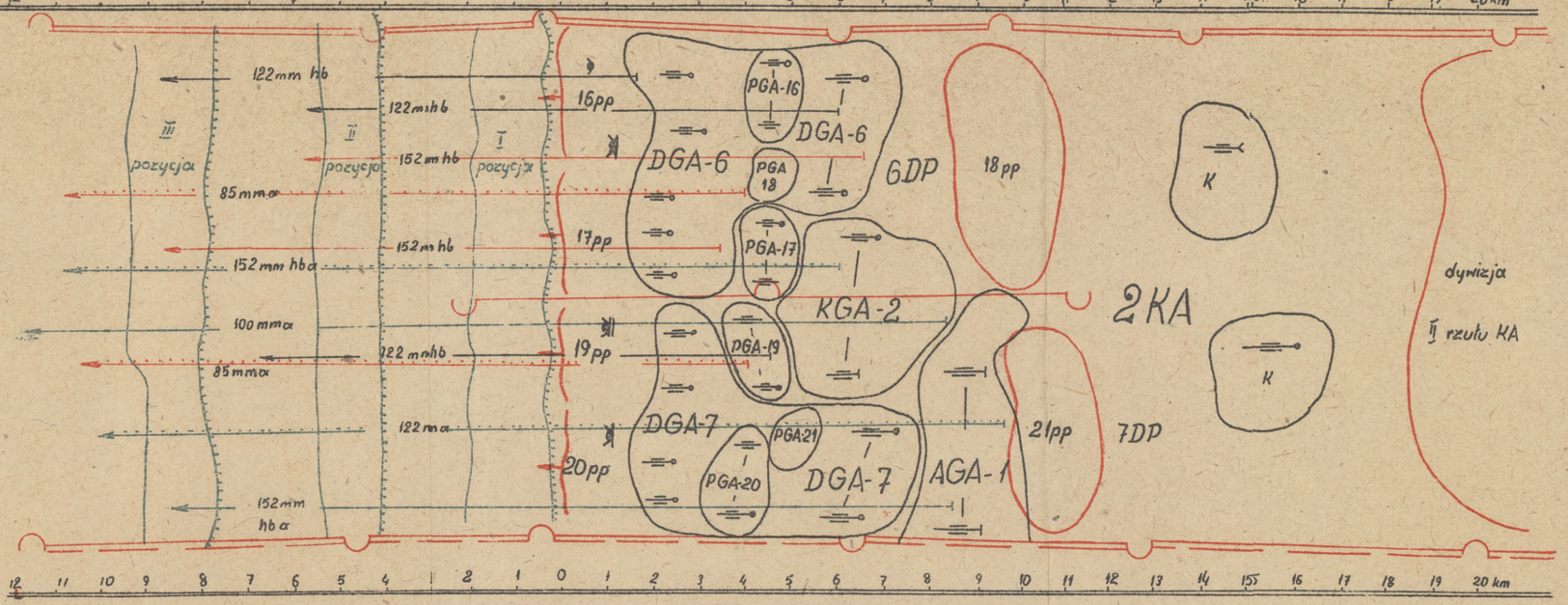

ODBITO 280 EGZ.
Rozesłano uczestnikom II konferencji
w/g rozdzielnika specjalnego
ref: pplk. SZPRICER
tłum: Rostkowski dn. 8. 11. 55 r.